

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ

Π.Μ.Σ. ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ

Τίτλος Διατριβής

“ Νόμος 3869/2010 : Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων
φυσικών προσώπων ”

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια
Κοντορίνη Μαρία (ΜΧΑΝ 0920)

Επιβλέπων Καθηγητής : Επικ.Καθηγητής Π.Σταϊκούρας
Μέλη της Επιτροπής : Καθηγητής Ν.Πιπτής
Επικ.Καθηγητής Ν.Κουρογένης

ΠΕΙΡΑΙΑΣ , ΜΑΡΤΙΟΣ 201

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η υπερχρέωση των ιδιωτών και ιδίως η ένταση με την οποία εμφανίζεται τα τελευταία χρόνια αποτελεί ένα νέο σχετικώς κοινωνικό φαινόμενο και ο Νόμος 3869 επιχειρεί να το αντιμετωπίσει. Ο οφειλέτης προκειμένου να υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων θα ακολουθήσει τα βήματα της διαδικασίας πτώχευσης. Ο οφειλέτης συγκεντρώνει Βεβαιώσεις Οφειλών από όλους τους πιστωτές. Προσεγγίζει τους πιστωτές για Εξωδικαστικό Συμβιβασμό, με στόχο να επιτύχει συμφωνία ρύθμισης με το 100% αυτών. Σε περίπτωση αποτυχίας και μόνο τότε έχει το δικαίωμα να καταθέσει αίτηση στο Ειρηνοδικείο για Δικαστικό Συμβιβασμό. Ο Δικαστικός Συμβιβασμός θα επιτευχθεί με συμφωνία είτε όλων των πιστωτών είτε εκείνων με απαιτήσεις μεγαλύτερες του 51% της οφειλής, είτε των πιστωτών με εμπράγματα εξασφάλιση. Σε περίπτωση συμφωνίας, ο οφειλέτης δεν πτωχεύει και το δικαστήριο επικυρώνει με ισχύ δικαστικού συμβιβασμού. Ενώ ο οφειλέτης πτωχεύει, εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του οφειλέτη για την αποπληρωμή των χρεών και προχωρά σε ρύθμιση των οφειλών, η οποία ορίζεται σε μηνιαίες καταβολές για τέσσερα έτη. Τέλος, ο οφειλέτης οφείλει να ρευστοποιήσει την ακίνητη περιουσία του εκτός της κύριας για τη διευθέτηση των οφειλών πριν την ένταξη στο νόμο. Ο οφειλέτης μπορεί να ευεργετηθεί από τις διατάξεις του νόμου μόνο μία φορά στη ζωή του. Κατά την εφαρμογή του νόμου οι οφειλέτες έρχονται αντιμέτωποι με αρκετά προβλήματα τα οποία καταγγέλλουν στις ενώσεις καταναλωτών. Ύστερα από τη μελέτη του πτωχευτικού δικαίου της Γερμανίας γίνεται αντιληπτό ότι το εν λόγω νομοσχέδιο ακολουθεί με ορισμένες διαφοροποιήσεις την γερμανική πτωχευτική διαδικασία για τους καταναλωτές.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
B.ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3869/2010	
1.Βασικά χαρακτηριστικά και σκοπός του Νόμου.....	9
2. Διαδικαστικές προϋποθέσεις για τη ρύθμιση	
2.1 Διαδικασία Εξωδικαστικού Συμβιβασμού	13
2.2 Κίνητρα για την αξιοποίηση του Εξώδικου συμβιβασμού.....	18
2.3 Διαδικασία ρευστοποίησης περιουσίας και προστασία πρώτης κατοικίας	20
2.4 Έναρξη διαδικασίας ρύθμισης οφειλών και απαλλαγής.....	22
2.5 Υποχρεώσεις του οφειλέτη μετά την υποβολή της αίτησης	24
2.6 Δικαστικός συμβιβασμός	24
2.7 Βασικά χρονικά σημεία στη διαδικασία του δικαστικού συμβιβασμού.....	25
2.8 Γραμματεία Ειρηνοδικείου.....	25
2.9 Αναστολή καταδιωκτικών μέτρων.....	26
2.10 Δικαστική ρύθμιση των χρεών.....	27
2.11 Υποχρεώσεις των οφειλετών αφού υπαχθούν στη ρύθμιση.....	29
Γ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	
1. Καταγγελίες δανειοληπτών σε καταναλωτικές οργανώσεις	31
2. Αδυναμίες των διατάξεων του Νόμου 3869/2010.....	35
3. Αντιπαράθεση μεταξύ Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή και Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών σχετικά με την εφαρμογή του Νόμου 3869/2010	
3.1 Δελτίο τύπου της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή	37
3.2 Ένωση Ελληνικών Τραπεζών : Αβάσιμες οι κατηγορίες για μη ρύθμιση οφειλών από τις τράπεζες	38

**Δ.ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΥΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ**

1. Γερμανικό Δίκαιο	41
2. Αγγλικό Δίκαιο.....	45
3. Δίκαιο Ηνωμένων Πολιτειών.....	47
Ε. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ –ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	50
ΣΤ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	53

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών , η εισοδηματική στενότητα των νοικοκυριών , τα απρόβλεπτα γεγονότα στη ζωή των δανειοληπτών όπως η απώλεια της εργασίας τους αποτελούν σοβαρούς παράγοντες που οδήγησαν στη ψήφιση του νόμου 3869 για τη ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων. Με τη ψήφιση του νόμου αντιμετωπίζεται το θέμα της υπερχρέωσης που αναδεικνύεται ως ένα από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα στη χώρα μας . Η υπερχρέωση των ιδιωτών και ιδίως η ένταση με την οποία εμφανίζεται τα τελευταία χρόνια αποτελεί ένα νέο σχετικώς κοινωνικό φαινόμενο και ο Νόμος 3869 επιχειρεί να το αντιμετωπίσει ¹. Η υπερχρέωση προέρχεται κατά κύριο λόγο από καταναλωτικά δάνεια και από υπεραναλήψεις μέσω πιστωτικών καρτών, ενώ τα υψηλά επιτόκια που επιβάλλονται στις περιπτώσεις αυτές μεγαλώνουν τον κίνδυνο αφερεγγυότητας του οφειλέτη ενώ από την άλλη μεριά συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου των τραπεζικών οργανισμών από τη χορήγηση καταναλωτικών δανείων . Πρόκειται για το νόμο , ο οποίος ενδυναμωμένος μέσα από τις εκτενείς διαδικασίες διαβούλευσης που προηγήθηκαν , δίνει την προοπτική απεγκλωβισμού των υπερχρεωμένων καταναλωτών από την υπερχρέωση και τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν πλέον ένα νέο οικονομικό ξεκίνημα χωρίς τα ανυπέροβλητα βάρη του παρελθόντος ².

¹ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν 3869 (Ι. Γενικό Μέρος): «Η υπερχρέωση αναδεικνύεται πλέον ως ένα από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα και στη χώρα μας και ως σύγχρονο κοινωνικό κράτος δικαίου έχουμε καθήκον να αντιμετωπίσουμε»

² Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν 3869 (Ι. Γενικό Μέρος): « Κανείς δεν μπορεί πια να αγνοεί την αδήριτη ανάγκη να δοθεί η δυνατότητα στους υπερχρεωμένους καταναλωτές να πραγματοποιήσουν ένα νέο οικονομικό ξεκίνημα στη ζωή τους »

Είναι εμφανές ότι αυξάνεται ο αριθμός όσων αντιμετωπίζουν προβλήματα αποπληρωμής των δανειακών τους υποχρεώσεων. Η επιδείνωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου των ελληνικών τραπεζών, που αντανακλά τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, είχε ξεκινήσει το 2008 και επιταχύνθηκε το 2009 καθώς ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων ανήλθε σε 7,7% έναντι 5% το 2008. Σύμφωνα με τα τελευταία συγκεντρωτικά διαθέσιμα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το Μάρτιο του 2010, όπως δημοσιεύονται στην Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα το ποσοστό αυτό σημείωσε και νέα άνοδο και ανήλθε σε 8,2%³ Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, άνοδος του ποσοστού καθυστερήσεων παρατηρήθηκε σε όλες τις κατηγορίες δανείων, ιδίως όμως στα καταναλωτικά. Ειδικότερα, για το Μάρτιο του 2010 ο λόγος δανείων σε καθυστέρηση στο σύνολο των δανείων στη στεγαστική πίστη ανήλθε σε 8,2% από 7,4% το Δεκέμβριο του 2009 και στην καταναλωτική πίστη στο 14,7% το Μάρτιο του 2010 από 13,4% το Δεκέμβριο του 2009.

Το ποσοστό των καθυστερήσεων επί του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των τραπεζών σκαρφάλωσε στο 10% στο τέλος του περασμένου Σεπτεμβρίου, ποσοστό που αντιστοιχεί σε «κόκκινα» δάνεια άνω των 26 δισ. Ευρώ⁴. Τα δάνεια που δεν αποπληρώνονται στην ώρα τους αυξήθηκαν στο εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2010 κατά 6,7 δισ. ευρώ, μολονότι οι τράπεζες προχώρησαν σε άνευ προηγουμένου διαγραφές. Τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίζονται στην καταναλωτική πίστη, όπου σχεδόν ένα στα πέντε δάνεια δεν εξυπηρετείται για διάστημα άνω των τριών μηνών.

Σημειώνεται ότι για την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου οι ελληνικές τράπεζες εφαρμόζουν ήδη αυστηρότερα κριτήρια έγκρισης δανείων. Αρνητικό ρυθμό εμφάνισε για πρώτη φορά πέρυσι η πιστωτική επέκταση των

³ Βλ. <http://www.pressgr.com/society/2010/09/01/>, Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων

⁴ Βλ. άρθρο «Κόκκινα» δάνεια ύψους 26 δισ. Ευρώ, 16-02-2011

Τραπεζών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος ο ετήσιος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά το 2010 διαμορφώθηκε στο -0,2% από 4,1% που ήταν το 2009. Συγκεκριμένα η εξέλιξη αυτή αντανακλάται κυρίως στη μείωση των χορηγήσεων προς τα νοικοκυριά καθώς ο ρυθμός πιστωτικής επέκτασης ήταν πέρυσι αρνητικός και διαμορφώθηκε στο - 1,4% έναντι αύξησης 3,1% που είχε καταγραφεί το 2009 , καθώς οι αποπληρωμές των υφισταμένων στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων ξεπέρασαν τις εκταμιεύσεις⁵. Επιπρόσθετα το 2009 προέβησαν σε ρυθμίσεις δανείων συνολικού ύψους 3,4 δις ευρώ έναντι ρυθμίσεων 0,9 δις ευρώ το 2008, προκειμένου να διευκολυνθούν οι δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν προσωρινή αδυναμία εξυπηρέτησης των οφειλών τους⁶. Όπως εκτιμά η ΤτΕ για το 2010 ο πιστωτικός κίνδυνος θα διατηρηθεί υψηλός. Ειδικότερα , για τα νοικοκυριά η αυξημένη φορολογική επιβάρυνση και το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας θα επηρεάσουν αρνητικά το διαθέσιμο εισόδημα και την ικανότητα ομαλής εξυπηρέτησης οφειλών .

Οι ελληνικές τράπεζες αναγνωρίζοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά έχουν προχωρήσει τους τελευταίους μήνες σε αναχρηματοδοτήσεις ευρείας κλίμακας στα νοικοκυριά που αντιμετώπιζαν προβλήματα με την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων τους χρησιμοποιώντας προγράμματα αναδιάρθρωσης και αναχρηματοδότησης δανείων με ευνοϊκούς όρους, τα οποία έχουν την θετική ανταπόκριση από την πελατεία τους κατορθώνοντας να συγκρατήσουν την περαιτέρω διόγκωση των λεγόμενων « κόκκινων » μη εξυπηρετούμενων δανείων⁷. Στη διάρκεια του 2010 οι τράπεζες ρύθμισαν περίπου 250.000 στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια καθώς και 50.000 δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία της ελληνικής οικονομίας εκτιμώντας ότι μπορεί να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το τέλος του 2011 ή στις αρχές του 2012.

⁵ Βλ. άρθρο 'Σε αρνητικό ρυθμό η πιστωτική επέκταση' , 02-02-2011

⁶ Βλ. http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles , ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ , 31-08-2010, Τέσσερα βήματα για να ρυθμίσετε τα χρέη σας.

⁷ Βλ. www.kathimerini.gr , 31-08-2010

Με τη ψήφιση του νόμου 3869/2010 δίνεται διέξοδος και προοπτική σε χιλιάδες υπερχρεωμένους δανειολήπτες και νοικοκυριά. Η ρύθμιση δεν απευθύνεται σε όλους όσοι έχουν χρέη αλλά σε εκείνους που αποδεδειγμένα έχουν μόνιμη αδυναμία να τα εξοφλήσουν⁸. Δίνεται μία δεύτερη ευκαιρία στους υπερχρεωμένους. Με εξωδικαστικό συμβιβασμό ή με δικαστική απόφαση, οι δανειολήπτες μπορούν να απαλλαγούν από σημαντικό μέρος των χρεών τους εφόσον εξυπηρετήσουν για τέσσερα χρόνια με βάση το εισόδημά τους ένα μέρος αυτών που καθορίζεται από το δικαστήριο. Κατά το διάστημα της εξυπηρέτησης του χρέους διαφυλάσσεται ένα ελάχιστο επίπεδο οικονομικής διαβίωσης.

Με τη ψήφιση του νομοσχεδίου το καλοκαίρι του 2010 καθιερώνεται και στην Ελλάδα η δυνατότητα του φυσικού προσώπου να απαλλάσσεται από τα χρέη του, όταν δεν υφίστανται περιουσιακά στοιχεία για την ικανοποίησή τους και δεν επαρκούν ούτε τα τρέχοντα εισοδήματά του⁹. Άλλωστε υπάρχουν πολλά παραδείγματα χωρών που διαθέτουν ήδη ρυθμίσεις για την απαλλαγή των υπερχρεωμένων ιδιωτών από τα χρέη τους όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες από το 1978, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Μεγάλη Βρετανία, η Δανία από το 1982, η Νορβηγία, η Σουηδία και η Αυστρία από το 1994, η Ολλανδία από το 1998, η Γερμανία σε ισχύ από το 1999, το Βέλγιο από το 1999, η Γαλλία από το 2003, η Πορτογαλία από το 2004 και η Τσεχία από το 2008¹⁰.

⁸ Βλ. παρ.1 αρ.1, Ν.3869/2010

⁹ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν 3869 (Ι. Γενικό Μέρος)

¹⁰ Στην Αιτιολογική Έκθεση του νόμου υπάρχει σαφής αναφορά στη διεθνή εμπειρία.

Β.ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3869/2010

1.Βασικά χαρακτηριστικά και σκοπός του Νόμου

Ο νόμος 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων ψηφίστηκε στη Βουλή και δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 3 Αυγούστου 2010 ¹¹. Με την εφαρμογή του Νόμου 3869/2010 επιδιώκεται να δοθεί μία δεύτερη ευκαιρία στους υπερχρεωμένους πολίτες. Οι πολίτες που αποδεδειγμένα έχουν μόνιμη αδυναμία εξυπηρέτησης των χρεών τους, έχουν τη δυνατότητα ρύθμισης της εξόφλησής τους και απαλλαγής από σημαντικό μέρος όλων των χρεών τους, εφόσον εξυπηρετήσουν για τέσσερα έτη με βάση το εισόδημά τους ένα μέρος αυτών, όπως αυτό θα καθοριστεί από το Δικαστήριο. Κατά το διάστημα της εξυπηρέτησης του χρέους διαφυλάσσεται ένα ελάχιστο επίπεδο οικονομικής διαβίωσης. Είτε ανταποκρινόμενος στην ρύθμιση των οφειλών, είτε στην περίπτωση εξώδικου συμβιβασμού ο υπερχρεωμένος καταναλωτής έχει το δικαίωμα για ένα νέο οικονομικό ξεκίνημα στη ζωή του ¹².

Στις ρυθμίσεις του νόμου υπάγονται όλα τα φυσικά πρόσωπα ¹³ με εξαίρεση τους εμπόρους, οι οποίοι έχουν από την υφιστάμενη νομοθεσία τη δυνατότητα να προσφύγουν στη διαδικασία του πτωχευτικού κώδικα. Αντιθέτως, στους μικρεμπόρους που κατά περίπτωση δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα εφαρμόζεται ο νόμος 3869/2010. Στις ρυθμίσεις του νόμου υπάγονται και πρώην έμποροι που δεν έχουν πλέον πτωχευτική ικανότητα, εφόσον η παύση της εμπορίας δεν επήλθε σε χρόνο κατά τον οποίο ο οφειλέτης είχε παύσει τις πληρωμές του. Επομένως είναι βασικό στην αίτηση για ρύθμιση των οφειλών να αναφέρεται το επάγγελμα του αιτούντος τη ρύθμιση οφειλέτη. Με το νόμο 3869/2010 ρυθμίζονται οι οφειλές φυσικών προσώπων που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα.

¹¹ Νόμος 3869/2010 , ΦΕΚ / Α / 130

¹² Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν 3869 (Ι. Γενικό Μέρος)

¹³ Βλ.παρ.1 αρ.1 Ν.3869/2010

Οι οφειλέτες μπορούν να υπαχθούν σε ρύθμιση εφόσον έχουν περιέλθει σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών, με βασική προϋπόθεση να μην έχει συμβεί δόλια ¹⁴. Ο οφειλέτης μπορεί να υπαχθεί στις ρυθμίσεις του νόμου για χρέη ληξιπρόθεσμα και μη ληξιπρόθεσμα. Εξαιρούνται οι οφειλές που έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης ρύθμισης. Αν ο οφειλέτης επιθυμεί να ρυθμίσει και αυτές τις οφειλές, θα πρέπει να περιμένει να παρέλθει ένα έτος από τότε που αναλήφθηκαν για να υποβάλει την αίτηση. Δεν θεωρούνται αναλήψεις οφειλών και δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οφειλές για τις οποίες έχουν γίνει πράξεις ρύθμισης στο τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης. Δεν υπάγονται επίσης σε ρύθμιση οφειλές από αδικοπραξία που διαπράχθηκε με δόλο, διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόροι και τέλη προς το Δημόσιο και εισφορές προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης ¹⁵. Οι συγκεκριμένες οφειλές δεν υπάγονται στη ρύθμιση του νόμου, ταυτόχρονα όμως η ύπαρξη τέτοιων οφειλών δεν εμποδίζει την υπαγωγή του οφειλέτη στη ρύθμιση για τις λοιπές οφειλές του, αυτές δηλαδή που δεν εμπίπτουν στον παραπάνω κατάλογο. Τέλος, ο Ν 3869 εφαρμόζεται μόνο μία φορά στη ζωή του κάθε οφειλέτη ¹⁶. Αν δηλαδή κάποιος έχει ήδη υπαχθεί στη ρύθμιση του νόμου και πέτυχε την απαλλαγή του από τις οφειλές του, δεν μπορεί σε περίπτωση υποτροπής και συσσωρεύσεως νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών να κάνει εκ νέου χρήση του Νόμου.

Από την 1^η Σεπτεμβρίου 2010 ξεκίνησε η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου 3869/2010 για την επιδίωξη εξώδικου συμβιβασμού του οφειλέτη με τους δανειστές, η μη επίτευξη του οποίου αποτελεί προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης ρύθμισης των χρεών στο δικαστήριο ¹⁷. Ο οφειλέτης, πριν να υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο για τη ρύθμιση των οφειλών και την

¹⁴ Βλ.παρ.1 αρ.1 του Ν.3869/2010

¹⁵ Βλ.παρ.2 αρ.1 του Ν.3869/2010

¹⁶ Βλ.παρ.3 αρ.1 του Ν.3869/2010

¹⁷ Βλ.παρ.1 αρ.2 του Ν.3869/2010

απαλλαγή του, υποχρεούται να κάνει προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού με τους πιστωτές. Η προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού πρέπει να γίνει από τον οφειλέτη κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν την υποβολή της αίτησης στο δικαστήριο.

Ο νόμος 3869/2010 (ΦΕΚ 130/Α/3.8.2010) δεν προβαίνει σε μία αυστηρή τυποποίηση της διαδικασίας του εξώδικου συμβιβασμού, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικό πρόσθετο κόστος για τους οφειλέτες. Ο νόμος ενισχύει τη δυνατότητα που έχουν οι καταναλωτές για προσφυγή στη δικαστική ρύθμιση των χρεών, τη διαπραγματευτική τους θέση και προσφέρει σημαντικά κίνητρα και στα δύο μέρη, οφειλέτες και πιστωτές, για την επιδίωξη και επίτευξη του εξωδικαστικού συμβιβασμού. Οι φορείς¹⁸ που συνδράμουν τους οφειλέτες στη διαδικασία εξωδικαστικού συμβιβασμού είναι:

- Ο Συνήγορος του καταναλωτή
- Η Επιτροπή φιλικού διακανονισμού που λειτουργεί ήδη σε κάθε Νομαρχία.
- Ένωση Καταναλωτών που είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 10 νόμου 2251/94.
- Ο Μεσολαβητής Τραπεζικών Επενδυτικών Υπηρεσιών.
- Ο δικηγόρος.

Οι οφειλέτες μπορούν να πληροφορούνται ποιοί φορείς ενεργοποιούνται στην περιοχή τους και μπορούν να συνδράμουν στην επιδίωξη εξώδικου συμβιβασμού με τους πιστωτές από την αναλυτική παρουσίαση που υπάρχει στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή (www.efpolis.gr) και παρουσιάζεται στο Παράρτημα 1.

Οι φορείς και οι δικηγόροι που συνδράμουν στην προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν τους οφειλέτες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με τις ρυθμίσεις αυτού του νόμου, να ενεργούν κατά τρόπο που διαφυλάττει τα συμφέροντα των οφειλετών και να χρησιμοποιούν για την επιδίωξη του δικαστικού

¹⁸ Βλ. παρ.1 αρ.2 του ν.3869/2010 και www.efpolis.gr, αρχείο pdf «Φορείς υποστήριξης εφαρμογής του Ν.3869/2010»

συμβιβασμού πρόσωπα που διαθέτουν ικανότητες , γνώσεις και εμπειρία στην κατάστρωση του οικογενειακού προϋπολογισμού , λαμβάνοντας υπόψη τα δηλούμενα εισοδήματα και τις ανάγκες του οφειλέτη και τη δυνατότητά του να αποπληρώνει τα χρέη.

Με δελτίο τύπου η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή στις 14 Μαρτίου 2011 ανακοινώνει την έναρξη λειτουργίας του Πανελληνίου Δικτύου υποστήριξης ¹⁹ των υπερχρεωμένων καταναλωτών και την παροχή σε αυτούς δωρεάν νομικής συνδρομής στο στάδιο της προσπάθειάς τους για εξωδικαστική ρύθμιση των χρεών τους, με τη συμμετοχή δικηγορικών συλλόγων και ενώσεων καταναλωτών από όλη τη χώρα. Λίστα των δικηγορικών συλλόγων παρατίθεται στο Παράρτημα 2.

Επίσης, από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2010 η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή έθεσε σε λειτουργία ειδική τηλεφωνική γραμμή για την παροχή πληροφοριών ²⁰ στους πολίτες σχετικά με την εφαρμογή του νόμου για τη ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων. Η τηλεφωνική γραμμή έχει τον αριθμό 80111 97367 (σ.σ.: που προκύπτει, προσθέτοντας στο 80111 τους αριθμούς που αντιστοιχούν στα γράμματα ΧΡΕΟΣ). Η τηλεφωνική γραμμή λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή από τις 09:00 έως τις 22:00 και το Σάββατο από 09:00 έως 17:00. Η κλήση επιβαρύνεται μόνο με αστική χρέωση, από οπουδήποτε στην Ελλάδα κι αν καλεί ο καταναλωτής.

Παράλληλα η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή έθεσε σε λειτουργία ένα πανελλαδικό δίκτυο το οποίο θα παρέχει δωρεάν στους οφειλέτες την απαραίτητη συμβουλευτική και νομική υποστήριξη και θα τους συνδράμει στη διαδικασία επίτευξης εξωδικαστικού συμβιβασμού. Επιπρόσθετα , οργανώνει σε τακτή βάση σεμινάρια για την επιμόρφωση στελεχών φορέων που συμμετέχουν στην παροχή των υπηρεσιών συνδρομής στην επίτευξη του δικαστικού συμβιβασμού.

¹⁹ Βλ. Δελτίο Τύπου 14-03-2011 , www.efpolis.gr/filesbase/1266_sitefile-10450.pdf

²⁰ Βλ. Δελτίο Τύπου 09-09-2010 , <http://www.efpolis.gr/el/ggk-deltia-typou/ggk-deltia-typou-2010/1176-dt-2010-09-09.html>

Το ενδιαφέρον των πολιτών είναι ήδη πολύ έντονο και αυτό καταδεικνύεται από την αυξημένη προσέλευση που υπάρχει σε όλες τις ενημερωτικές ημερίδες που πραγματοποιούνται ανά την Ελλάδα .Από τον Ιανουάριο που έχει ξεκινήσει η εφαρμογή του νόμου μέχρι και σήμερα έχουν διεξαχθεί περισσότερες από 12 ημερίδες και έχουν δοθεί απαντήσεις σε πλήθος εξειδικευμένων ερωτημάτων , καθώς η πολυπλοκότητα της κάθε μίας περίπτωσης είναι αιτία κωλυσιεργιών επί της διαδικασίας.

2. Διαδικαστικές προϋποθέσεις για τη ρύθμιση των οφειλών

2.1 Διαδικασία Εξωδικαστικού Συμβιβασμού

Η προσπάθεια του εξωδικαστικού συμβιβασμού ²¹ αρχίζει με την πρόταση που υποβάλλει ο οφειλέτης προς τους πιστωτές του για την ρύθμιση των οφειλών που μπορεί να εξυπηρετήσει. Προκειμένου να δώσει τη δυνατότητα στους πιστωτές να αξιολογήσουν την πρόταση του και να αποφασίσουν αν θα την αποδεχθούν ή όχι , ο οφειλέτης υποχρεούται να προσφέρει την απαιτούμενη πληροφόρηση με ειλικρίνεια. Πιο συγκεκριμένα , θα πρέπει ο οφειλέτης να περιγράψει την προσωπική και οικογενειακή του κατάσταση δηλαδή προστατευόμενα μέλη (ανήλικα παιδιά, σπουδαστές, στρατιώτες, ενήλικοι συγγενείς με αναπηρία κ.α.) ώστε να εκτιμηθεί το ποσόν το οποίο χρειάζεται για την κάλυψη των οικογενειακών του αναγκών. Εν συνέχεια , ο οφειλέτης θα πρέπει να προσκομίσει αναλυτική κατάσταση με το σύνολο των υποχρεώσεών του προς τους πιστωτές . Για να περιγράψει ο οφειλέτης πλήρως και σωστά τις υποχρεώσεις του χρειάζεται συχνά επικαιροποιημένη πληροφόρηση από τους πιστωτές και για αυτό το λόγο υποβάλει σχετικό αίτημα για αναλυτική κατάσταση οφειλών. Υπόδειγμα της αίτησης προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τη χορήγηση αναλυτικής κατάστασης οφειλών παρουσιάζεται στο Παράρτημα 3.

²¹ Βλ. οδηγίες για την προσπάθεια επίτευξης εξωδικαστικού συμβιβασμού , http://www.efpolis.gr/filesbase/1167_sitefile-10326.pdf

Ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα ²², ο νόμος 3869/2010 προβλέπει ρητά την υποχρέωσή τους να χορηγούν δωρεάν και μέσα σε 5 εργάσιμες ημέρες, από την υποβολή σχετικού αιτήματος, αναλυτική κατάσταση των οφειλών του αιτούντος κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι 10.000 € προς τα πιστωτικά ιδρύματα. Η αναλυτική κατάσταση πρέπει να περιέχει όλους τους πιστωτές και τις οφειλές προς αυτούς. Λόγω της διαφορετικής μεταχείρισης που μπορεί να επιφυλάσσεται ανάλογα με την εξασφάλιση και το είδος της οφειλής, οφειλές προς τον ίδιο πιστωτή από διαφορετική αιτία αναγράφονται ξεχωριστά. Πάντως, αν ο οφειλέτης δεν έχει για οποιονδήποτε λόγο ακριβή εικόνα της οφειλής του προς κάποιο πιστωτή, μπορεί κατά το στάδιο αυτό να στηριχθεί κατ' αρχήν στην προσωπική του εκτίμηση με βάση τα στοιχεία που διαθέτει και στην συνέχεια να προβεί σε διορθώσεις κατά την εξέλιξη της διαδικασίας του συμβιβασμού.

Τέλος προκειμένου να εκτιμηθούν οι δυνατότητες εξυπηρέτησης των χρεών ο οφειλέτης πρέπει να προσκομίσει στους πιστωτές αναλυτικά στοιχεία για την οικονομική του κατάσταση (εισοδήματα και περιουσιακά στοιχεία) ²³. Ο οφειλέτης δεν υποχρεούται να περιγράψει τα περιουσιακά στοιχεία του συζύγου του αλλά απλώς το μηνιαίο εισόδημα ή την συνεισφορά του στις οικογενειακές δαπάνες. Τα εισοδήματα του συζύγου ενδιαφέρουν για να καθοριστεί η συνεισφορά του στις οικογενειακές δαπάνες και να εκτιμηθεί το περίσσειμα που μπορεί να διαθέτει ο οφειλέτης για την κάλυψη των δανειακών του υποχρεώσεων.

Συνοπτικά τα στοιχεία που πρέπει να περιέχονται στην αίτηση εξωδικαστικού συμβιβασμού μαζί με το σχέδιο διευθέτησης είναι τα ακόλουθα

Αναλυτική προσωπική και οικογενειακή κατάσταση .

²² Βλ. παρ.4 αρ.2 του Ν3869/2010

²³ Βλ. αρχείο pdf Παρουσίαση των ρυθμίσεων του Ν.3869/2010 με απαντήσεις σε 33 ερωτήματα, http://www.efpolis.gr/filesbase/1167_sitefile-10329.pdf

Αναλυτική κατάσταση με το σύνολο των υποχρεώσεων του οφειλέτη προς τους πιστωτές .

Αναλυτική οικονομική κατάσταση ενσωματώνοντας τα εισοδήματα και τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη.

Υπόδειγμα αίτησης εξώδικαστικού συμβιβασμού με το σχέδιο διευθέτησης οφειλών παρουσιάζεται στο Παράρτημα 4

Ο οφειλέτης δεν χρειάζεται να ακολουθήσει κάποια τυπική διαδικασία όπως εξώδικο είτε συστημένη επιστολή προκειμένου να υποβάλει την αίτηση με την πρόταση συμβιβασμού. Η συγκεκριμένη αίτηση υποβάλλεται ή αποστέλλεται με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο στους πιστωτές όπως, φαξ, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αλληλογραφία κτλ. Τέλος , κατά την υποβολή ή αποστολή της αίτησης για εξώδικο συμβιβασμό δεν χρειάζεται να προσκομιστούν αναλυτικά στοιχεία ή έγγραφα που αποδεικνύουν το περιεχόμενο των δηλώσεων του οφειλέτη ή άλλες υπεύθυνες δηλώσεις . Ωστόσο εάν εκδηλώνεται πράγματι ενδιαφέρον των πιστωτών για την αποδοχή της πρότασης ή τη βελτίωσή της με συζητήσιμες για τον οφειλέτη τροποποιήσεις είναι προς το συμφέρον του οφειλέτη να συνεργαστεί προς αυτήν την κατεύθυνση.

Μετά την υποβολή της πρότασης για εξώδικο συμβιβασμό από τον οφειλέτη οι πιστωτές οφείλουν να απαντούν μέσα σε εύλογη προθεσμία . Ένας μήνας από την υποβολή της αίτησης , σε κάθε περίπτωση , πρέπει να θεωρηθεί επαρκής χρόνος για την απάντηση των πιστωτών. Ο οφειλέτης μπορεί να θεωρήσει ότι η πρόταση για συμβιβασμό απορρίφθηκε, αν μέρος των πιστωτών δεν αποδέχεται την πρότασή του ή δεν προτείνει τροποποιήσεις σε αυτή. Αν ο οφειλέτης δεν αποδέχεται τις προτεινόμενες τροποποιήσεις τότε θεωρείται ότι απέτυχε η επιδίωξη του εξώδικου συμβιβασμού. Κατά το στάδιο επιδίωξης εξώδικου συμβιβασμού ο οφειλέτης και οι πιστωτές είναι ελεύθεροι στο να συμφωνήσουν ότι κρίνουν προς το συμφέρον τους. Δεν υποχρεούνται να ακολουθήσουν το σύστημα των σταθερών μηνιαίων καταβολών, αλλά μπορούν να ακολουθήσουν εναλλακτικές δυνατότητες όπως αποδοχή εγγυήσεων ή εξασφαλίσεων τρίτων , εξόφληση της οφειλής με εφάπαξ καταβολές είτε σε ευέλικτες δόσεις κ.α.

Στην περίπτωση συμβιβασμού μεταξύ των δύο μερών , οφειλέτη και πιστωτών συντάσσεται πρακτικό ²⁴ που επικυρώνεται από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη , χωρίς να είναι υποχρεωτική για την ισχύ του συμβιβασμού η επικύρωσή του από το δικαστήριο. Σε αντίθετη περίπτωση , η αποτυχία της προσπάθειας συμβιβασμού αποδεικνύεται με βεβαίωση του φορέα ή του δικηγόρου που συνδράμει τον οφειλέτη ²⁵. Η αποτυχία του εξώδικου συμβιβασμού αποτελεί βασική προϋπόθεση ώστε ο οφειλέτης να υποβάλλει αίτηση για την ρύθμιση των οφειλών στο Ειρηνοδικείο του τόπου που κατοικεί ή διαμένει . Για την εκδίκαση της υπόθεσης εφαρμόζεται η εκούσια δικαιοδοσία που επιτρέπει στο δικαστήριο την αυτεπάγγελτη έρευνα των γεγονότων ²⁶.

Οι αιτήσεις από τους οφειλέτες ξεκίνησαν να υποβάλλονται από τις αρχές Ιανουαρίου 2011. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των ενώσεων καταναλωτών και από τα στοιχεία των δικηγόρων, δεν έχουν κατατεθεί μέχρι τώρα οι αγωγές που δικαιολογούνται από το αυξημένο ενδιαφέρον που εκδηλώνεται από τους δανειολήπτες και αυτό αποδίδεται στο ότι ακόμη δεν έχουν αγχωθεί οι πολίτες καθώς ισχύει η πρόβλεψη από την κυβέρνηση για το πάγωμα των πλειστηριασμών.

Η εκτίμηση των στελεχών της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή είναι ότι θα υπάρξει γεωμετρική αύξηση των καταθέσεων αγωγών που θα ξεκινήσει από το δεύτερο εξάμηνο του έτους και σε δύο με τρία χρόνια υπολογίζεται ότι ο αριθμός των αγωγών που θα κατατίθενται για αυτό το λόγο θα είναι ο τετραπλάσιος του αριθμού των αγωγών που θα κατατεθεί μέχρι το τέλος του 2011.Ως παράδειγμα της εξελικτικής πορείας μιας τέτοιας νομοθεσίας αναφέρεται η περίπτωση τη Γερμανίας. Αντίστοιχος νόμος εφαρμόστηκε το 1999 ξεκινώντας με 3.500 αιτήσεις και πέρυσι η χρονιά έκλεισε με 140.000 αιτήσεις ²⁷. Απαιτείται δηλαδή μια εξοικείωση του κόσμου με τη νομοθεσία σε βάθος χρόνου.

²⁴ Βλ. παρ.2 αρ.2 του Ν3869/2010

²⁵ Βλ. παρ.2 αρ.2 του Ν3869/2010

²⁶ Βλ. αρ.3 του Ν3869/2010

²⁷ Βλ. άρθρα σχετικά με το νόμο ρύθμισης οφειλών , www.enet.gr

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αρμοδίων , από τις 4 Ιανουαρίου 2011 ξεκίνησε επίσημα η εφαρμογή του νόμου για τη ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών , μέχρι και το καλοκαίρι οπότε και θα αρχίσουν να εκδικάζονται οι πρώτες υποθέσεις αναμένεται ότι θα έχουν υποβληθεί μέχρι και 10.000 αιτήσεις στα Ειρηνοδικεία τα οποία αυτή την περίοδο στελεχώνονται με επιπλέον 80 θέσεις ειρηνοδικών για αυτό το σκοπό ²⁸. Ήδη από τα τελευταία επίσημα στοιχεία από την Γενική Γραμματεία Καταναλωτή από τις 4000 αιτήσεις δανειοληπτών για εξωδικαστικό συμβιβασμό μόλις μια προχώρησε, ενώ στις υπόλοιπες οι τράπεζες δεν δέχθηκαν.

Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα, η ΕΚΠΟΙΖΩ ²⁹ από την 1η Σεπτεμβρίου 2010 μέχρι και το τέλος Δεκεμβρίου 2010 , δηλαδή 4 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του νέου νόμου για την ρύθμιση χρεών των νοικοκυριών έχει δεχθεί 2378 αιτήσεις καταναλωτών για μεσολάβηση στη διαδικασία εξωδικαστικού συμβιβασμού . Επιπλέον σε συνέντευξη τύπου της ΕΚΠΟΙΖΩ ειπώθηκε ότι οι καθημερινές τηλεφωνικές κλήσεις που δέχεται για το ίδιο θέμα ξεπερνούν τις 300 καθημερινά και αυτό σε ένα βαθμό αποτυπώνει τις διαστάσεις που έχει πάρει η υπερχρέωση των ελληνικών νοικοκυριών .Ειδικότερα , από τους 2378 καταναλωτές που έκαναν αίτηση στην ΕΚΠΟΙΖΩ , οι υποθέσεις 682 προσώπων έχουν ήδη αποσταλεί προς τις τράπεζες, 430 έχουν απαντηθεί και μόλις 7 αιτήματα έχουν γίνει αποδεκτά. Πρακτικά όμως σε καμία περίπτωση δεν έχει επιτευχθεί υπαγωγή στο νόμο αφού οι θετικές απαντήσεις μιας τράπεζας δεν αρκούν εάν ο οφειλέτης έχει χρέη και προς άλλες.

Η ΕΚΠΟΙΖΩ καταγγέλλει ότι η Εθνική Τράπεζα , η Alpha Bank και η τράπεζα Κύπρου δεν έχει αποστείλει καμία απαντητική επιστολή σχετικά με τα αιτήματα που έχει δεχθεί και ότι η τράπεζα Πειραιώς, η Αγροτική τράπεζα και η Γενική τράπεζα έχουν απαντήσει μόλις στο 3% των αιτημάτων. Είναι χαρακτηριστικό πως από την 1^η Σεπτεμβρίου , οπότε και τέθηκε σε εφαρμογή ο νόμος μέχρι και τα τέλη του 2010 , μόνο ένας εξωδικαστικός συμβιβασμός

²⁸ Βλ. άρθρο 18 του Ν.3869/2010

²⁹ Βλ. άρθρο «Καθυστερούν οι τράπεζες για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά»

16-12-2010 , www.nextdeal.gr/index.php?option

έχει επιτευχθεί. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία³⁰ έχουν υποβληθεί από τον Συνήγορο του καταναλωτή 3888 αιτήσεις προς τους πιστωτές, ενώ από αυτές οι τράπεζες έχουν απαντήσει μόλις σε 123 (ποσοστό 3,16%) και έχουν δοθεί μόλις 5 θετικές απαντήσεις. Την ίδια στιγμή έχουν υποβληθεί πάνω από 2200 <<έτοιμα>> σχέδια εξωδικαστικού συμβιβασμού και χιλιάδες αιτήσεις. Ο Συνήγορος του καταναλωτή έχει υποβάλει μέχρι σήμερα σχέδια διευθέτησης οφειλών από 1155 οφειλέτες, ο Τραπεζικός Διαμεσολαβητής άλλα 570, η ΕΚΠΟΙΖΩ συνολικά για 502 οφειλέτες ενώ εκατοντάδες προτάσεις έχουν υποβληθεί σε τράπεζες από άλλες ενώσεις καταναλωτών και ενδιάμεσους όπως το ΚΕΠΚΑ, το ΙΝΚΑ και δικηγορικά γραφεία.

Μεγάλες τράπεζες συστηματικά δεν απαντούν στις αιτήσεις των οφειλετών τους και άλλες μεγάλες τράπεζες ανταποκρίνονται μόνο για να ζητήσουν πρόσθετα στοιχεία δίχως να παίρνουν θέση επί του σχεδίου. Κάποιες άλλες τράπεζες αντιπροτείνουν μηνιαίες δόσεις χιλιάδων ευρώ ή την αιώνια εξυπηρέτηση του χρέους με μικρές καταβολές. Μεγαλύτερη προθυμία απαντήσεων και ουσιαστικότερου διαλόγου διαφαίνεται μέχρι σήμερα από μικρότερα πιστωτικά ιδρύματα.

2.2 Κίνητρα για την αξιοποίηση του Εξώδικου συμβιβασμού

Οι οφειλέτες εισέρχονται στη διαδικασία του εξώδικου συμβιβασμού με μια ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη. Δεδομένου ότι οι οφειλέτες βρίσκονται σε μόνιμη αδυναμία εξυπηρέτησης των προσωπικών τους χρεών έχουν την δυνατότητα να προσφύγουν στο Ειρηνοδικείο για να επιτύχουν τη ρύθμιση των χρεών με ρεαλιστικού όρους για τέσσερα έτη και εφόσον την τηρήσουν να απαλλαγούν από το υπόλοιπο των χρεών. Αν ο συμβιβασμός συμφέρει τον οφειλέτη είτε τους πιστωτές, εξαρτάται από το περιεχόμενό του και αυτό θα το κρίνουν οι ίδιοι με βάση τις δυνατότητες που έχουν.³¹

³⁰ Βλ. δελτίο τύπου ΓΓΚ, www.efpolis.gr

³¹ Βλ. αρχείο pdf Παρουσίαση των ρυθμίσεων του Ν.3869/2010 με απαντήσεις σε 33 ερωτήματα, http://www.efpolis.gr/filesbase/1167_sitefile-10329.pdf

Πιο συγκεκριμένα , για τους οφειλέτες υπάρχουν σημαντικοί λόγοι ώστε να αξιοποιήσουν τη φάση του εξώδικου συμβιβασμού διότι μπορούν να επιτύχουν πιο ευέλικτη ρύθμιση αποπληρωμής του χρέους. Υπάρχει η δυνατότητα συμφωνίας με τους πιστωτές για μηνιαίες, περιοδικές ή και εφάπαξ καταβολές. Επιπλέον , μπορούν να μειώσουν τα χρέη με την παροχή εξασφαλίσεων ή εγγυήσεων τρίτων . Με τον εξώδικο συμβιβασμό οι οφειλέτες προστατεύουν από τη ρευστοποίηση τα περιουσιακά τους στοιχεία και ταυτόχρονα αποφεύγουν το όποιο κόστος ή την όποια ανασφάλεια συνεπάγονταν η συγκεκριμένη διαδικασία. Οι οφειλέτες με τον συμβιβασμό αποφεύγουν τα μειονεκτήματα και τους περιορισμούς της δικαστικής ρύθμισης δηλαδή την παραμονή τους στον ΤΕΙΡΕΣΙΑ για (7) επτά χρόνια , διάστημα κατά το οποίο δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν καμία εμπορική πράξη. Ακόμη οι οφειλέτες αποφεύγουν την δημοσιότητα υπαγωγής στη συγκεκριμένη ρύθμιση και αποφεύγουν τον περιορισμό στην υποβολή νέας αίτησης καθώς μπορούν να ευεργετηθούν από τις διατάξεις του νόμου και να απαλλαγούν από τα χρέη μόνο μία φορά στη ζωή τους. Ακόμη αποφεύγουν τη γνωστοποίηση στη γραμματεία του δικαστηρίου και στους πιστωτές οποιασδήποτε θετικής μεταβολής στο εισόδημά τους, ώστε να αναπροσαρμόζεται η μηνιαία καταβολή τους. Τέλος, οι οφειλέτες έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν ειλικρινή δήλωση κατά την διάρκεια της ρύθμισης για όλες τις περιουσιακές μεταβολές που ενδιαφέρουν τους πιστωτές.

Όσον αφορά στους πιστωτές, μπορούν να επιτύχουν την ταχύτερη έναρξη αποπληρωμής του χρέους και μείωσης των επισφαλειών τους. Οι πιστωτές μπορούν να αποκομίσουν οφέλη από την ευέλικτη αποπληρωμή του χρέους και να επιτύχουν την εξυπηρέτηση μεγαλύτερου ποσοστού από αυτό που θα επιτύγχαναν στο δικαστήριο. Ακόμη οι πιστωτές έχουν την δυνατότητα να επιτύχουν εμπράγματα εξασφαλίσεις από τρίτα πρόσωπα.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι οφειλέτες πρέπει να εκτιμούν και να σταθμίζουν με προσοχή αν μπορούν πραγματικά να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με το εξωδικαστικό συμβιβασμό καθώς σε αντίθετη περίπτωση η αδυναμία ανταπόκρισης μπορεί να οδηγήσει στην έκπτωση από την ρύθμιση και την απαλλαγή του μέρους των χρεών .

2.3 Διαδικασία ρευστοποίησης περιουσίας και προστασία πρώτης κατοικίας

Ο νόμος 3869/2010 προβλέπει τη ρευστοποίηση της ακίνητης περιουσίας για την εξόφληση των οφειλών προς τους πιστωτές³². Αυτή ρευστοποιείται από το σύνδικο που ορίζει το δικαστήριο για να πληρωθούν τα χρέη προς τους πιστωτές. Παρέχεται, όμως, στον οφειλέτη η δυνατότητα από το νόμο να εξαιρέσει από τη ρευστοποιήσιμη περιουσία την κύρια ή μοναδική κατοικία του, αρκεί να το δηλώσει στην αίτηση που θα υποβάλλει. Στο πλαίσιο της ελευθερίας που έχουν τα δύο μέρη, οφειλέτες και πιστωτές, ως προς το περιεχόμενο του εξώδικου συμβιβασμού, δεν εμποδίζονται να συμφωνήσουν την εξαίρεση από τη ρευστοποίηση και άλλων ακινήτων, ιδίως αν από τη ρευστοποίηση αυτών, οι πιστωτές δεν έχουν σημαντικά πλεονεκτήματα και η πρόταση συμβιβασμού του οφειλέτη προσφέρει επαρκές αντιστάθμισμα.

Από το πρώτο στάδιο εφαρμογής του νόμου και με πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου που εκδόθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναστέλλονται από 1^η Ιανουαρίου 2011 έως 30 Ιουνίου 2011 οι πλειστηριασμοί που επισπεύδονται από τα πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής πιστώσεων και τους εκδοχείς αυτών για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 200.000 €. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η αναστολή πλειστηριασμών της πρώτης ή κύριας κατοικίας του οφειλέτη έως και τις 30 Ιουνίου 2011 και απαγορεύεται ρητώς ο πλειστηριασμός της κύριας κατοικίας του οφειλέτη ή σε περίπτωση που κατοικεί σε ιδιόκτητο ακίνητο, του μοναδικού ακινήτου που μπορεί να χρησιμεύσει ως κατοικία. Μοναδική προϋπόθεση για να συμβεί αυτό, είναι να μην υπερβαίνει σε αξία το αφορολόγητο όριο απόκτησης πρώτης κατοικίας³³, προσαυξημένο κατά πενήντα τοις εκατό. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία το αφορολόγητο όριο για άγαμο αφορά σε κατοικία μέχρι 200.000

³² Βλ. παρ.1 αρ.9 του Ν.3869/2010

³³ Βλ. παρ.2 αρ.9 του Ν.3869/2010

για έγγαμο , διαζευγμένο ή χήρο , ή άγαμο γονέα , 250.000 € , με προσαύξηση κατά 25.000 € για κάθε ένα από τα δύο πρώτα τέκνα και 30.000 € για το τρίτο και κάθε ένα από τα επόμενα τέκνα.

Η δυνατότητα εξαίρεσης από τη ρευστοποίηση της ιδιόκτητης κύριας κατοικίας του οφειλέτη έχει ως βασική προϋπόθεση ο οφειλέτης να αναλάβει την εξυπηρέτηση του χρέους που αντιστοιχεί στο 85% της εμπορικής αξίας της κατοικίας με το μέσο επιτόκιο ενός στεγαστικού δανείου για χρονικό διάστημα που μπορεί να φθάνει μέχρι και 20 έτη. Το μέσο επιτόκιο του στεγαστικού δανείου ορίζεται από το μηνιαίο στατιστικό δελτίο που έχει εκδοθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος για τον τελευταίο μήνα , για τον οποίο υφίσταται η μέτρηση , αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ . Αν ο οφειλέτης δεν τηρήσει την εξυπηρέτηση αυτού του χρέους και εμφανίσει καθυστέρηση πληρωμής τεσσάρων τουλάχιστον μηνιαίων δόσεων τότε προχωρούν οι διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης δηλαδή ο πλειστηριασμός του ακινήτου.

Οι οφειλέτες έχουν επαρκή χρόνο για να αξιοποιήσουν χωρίς πίεση το στάδιο του εξώδικου συμβιβασμού , αλλά και να προσφύγουν στη Δικαιοσύνη στην περίπτωση που αυτός δεν ευδοκιμήσει . Εξάλλου και μετά την τελική ημερομηνία για την αναστολή των πλειστηριασμών , η εν λόγω προστασία παρέχεται στον οφειλέτη με αίτηση αναστολής στο Ειρηνοδικείο υπό την προϋπόθεση ότι αυτό θα πιθανολογήσει την ευδοκίμηση της αίτησης ρύθμισης των χρεών .

Ο νόμος 3869/2010 δεν θίγει τα δικαιώματα των πιστωτών που έχουν εμπράγματη εξασφάλιση επί του υπέγγυου πράγματος . Για αυτό το λόγο ο οφειλέτης πρέπει να λαμβάνει υπόψη του στην πρόταση συμβιβασμού την προνομιακή θέση αυτού του πιστωτή . Σε περίπτωση που πρόκειται για απαίτηση εξασφαλισμένη με προσημείωση υποθήκης στην κατοικία του οφειλέτη , την οποία επιθυμεί να διατηρήσει , πρέπει να λάβει υπόψη του στην πρόταση του την έκταση στην οποία ο ενυπόθηκος πιστωτής έχει διασφαλίσει την ικανοποίησή του και να προτείνει με βάση τις δυνατότητές του την προνομιακή απέναντι στους άλλους πιστωτές ικανοποίηση αυτού του πιστωτή.

2.4 Έναρξη διαδικασίας ρύθμισης οφειλών και απαλλαγής

Απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ρύθμισης των οφειλών, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3869/2010 , είναι η αποτυχία της προσπάθειας του οφειλέτη για εξωδικαστικό συμβιβασμό με τους πιστωτές και αποδεικνύεται με τη βεβαίωση αποτυχίας που χορηγείται από τον φορέα ή το δικηγόρο που συνέβαλλε στη συγκεκριμένη διαδικασία ³⁴. Η συγκεκριμένη διαδικασία ξεκίνησε στις 4 Ιανουαρίου 2011 ενώ οι διατάξεις του νόμου για τον εξωδικαστικό συμβιβασμό έχουν τεθεί σε εφαρμογή από την 1^η Σεπτεμβρίου 2010. Ο οφειλέτης υποβάλλει αίτηση για τη ρύθμιση των χρεών του στο Ειρηνοδικείο του τόπου που κατοικεί. Άλλωστε ,το Ειρηνοδικείο αποτελεί το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της αίτησης και την έναρξη της διαδικασίας ρύθμισης των οφειλών³⁵. Ο οφειλέτης απευθύνεται στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου και καταθέτει την αίτηση .Με την κατάθεσή της ανοίγεται φάκελος του οφειλέτη στον οποίο τοποθετούνται με μέριμνα της γραμματείας του Ειρηνοδικείου όλα τα έγγραφα και στοιχεία της υπόθεσης .

Η αίτηση που υποβάλλει ο οφειλέτης ενώπιον του δικαστηρίου θα πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα :

Έκθεση του αιτούντος ότι είναι φυσικό πρόσωπο στερούμενο πτωχευτικής ικανότητας και ευρισκόμενο σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών .

Βεβαίωση αποτυχίας του εξωδικαστικού συμβιβασμού με τους πιστωτές , προσπάθεια που κατεβλήθη κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν την υποβολή της αίτησης .(βλ. Παράρτημα 5)

Κατάσταση της περιουσίας του αιτούντος οφειλέτη και των κάθε φύσεως εισοδημάτων του ίδιου και του συζύγου του.

Κατάσταση των πιστωτών του και των απαιτήσεων τους κατά κεφάλαιο , τόκους και έξοδα.

³⁴ Βλ. παρ.2 αρ. 2 του Ν.3869/2010

³⁵ Βλ. άρθρο 3 του Ν.3869/2010

Σχέδιο διευθέτησης οφειλών , που να λαμβάνει υπόψη με εύλογο τρόπο τόσο τα συμφέροντα των πιστωτών όσο και την περιουσία , τα εισοδήματα και την οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος οφειλέτη. Άλλωστε , σκοπός της αίτησης είναι η ρύθμιση των οφειλών ώστε να επέλθει η προβλεπόμενη από το νόμο απαλλαγή των χρεών του οφειλέτη .

Με την αίτησή του ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αίτησης , ο οφειλέτης πρέπει να προσκομίσει τα πάσης φύσεως έγγραφα που αποδεικνύουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και υπεύθυνη δήλωση για την ορθότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει.

Ο οφειλέτης έχει τη δυνατότητα να συντάξει μόνος του την αίτηση και να την υποβάλλει στο Ειρηνοδικείο χωρίς την παράσταση δικηγόρου. Ακόμη μπορεί να χρησιμοποιήσει χωρίς αμοιβή τη βοήθεια ενός από τα πρόσωπα ή τους φορείς που συνδράμουν τους καταναλωτές σε θέματα υπερχρέωσης.

Ο νόμος υποχρεώνει τα δύο μέρη οφειλέτη και πιστωτές σε μία δεύτερη προσπάθεια επιδίωξης συμβιβασμού ενώπιον του δικαστηρίου. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης που έχει υποβληθεί προσδιορίζεται μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Ο συμβιβασμός ενώπιον του δικαστηρίου είναι δυνατόν να επιτευχθεί ακόμη και αν δεν συμφωνούν όλοι οι πιστωτές , αλλά αν συμφωνούν μόνο οι πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ των οφειλών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να συμφωνούν οι πιστωτές που έχουν εμπράγματα εξασφαλίσεις. Αν το δικαστήριο απορρίψει την αίτηση του οφειλέτη για ρύθμιση , δεν μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση πριν από την πάροδο ενός έτους .Στην περίπτωση έκπτωσης του οφειλέτη από την ήδη γεγνημένη ρύθμιση λόγω ανειλικρινούς δήλωσης σχετικά με τα περιουσιακά του στοιχεία και τα εισοδήματά του , δεν γίνεται δεκτή αίτηση του οφειλέτη πριν την πάροδο δύο ετών.

2.5 Υποχρεώσεις του οφειλέτη μετά την υποβολή της αίτησης

Στον πρώτο μήνα από την υποβολή της αίτησης ο αιτών οφειλέτης επιδίδει στους πιστωτές αντίγραφα³⁶:

Της αίτησης με ορισμό δικασίμου για τη συζήτησή της .

Της κατάστασης της υπάρχουσας περιουσίας και των εισοδημάτων του οφειλέτη.

Του σχεδίου διευθέτησης των οφειλών με πρόσκληση να υποβάλλουν οι πιστωτές στην Γραμματεία του Ειρηνοδικείου εγγράφως τις παρατηρήσεις και να δηλώσουν αν συμφωνούν με το προτεινόμενο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από την κατάθεση της αίτησης .Πρέπει να σημειωθεί ότι μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής άπρακτης , τεκμαίρεται ότι ο πιστωτής συμφωνεί με το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών.

2.6 Δικαστικός συμβιβασμός

Αν οι πιστωτές του οφειλέτη δηλώσουν εγγράφως και εμπρόθεσμα , εντός δύο μηνών από την κατάθεση της αίτησης , στη Γραμματεία του Ειρηνοδικείου ότι δεν συμφωνούν με το προτεινόμενο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών και προτείνουν τροποποιήσεις του σχεδίου³⁷ τότε ο αιτών μπορεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών η οποία υπολογίζεται από την πάροδο δύο μηνών από την κατάθεση της αίτησης , λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των πιστωτών , να επιφέρει μεταβολές στο αρχικό σχέδιο ώστε να επιτευχθεί συμφωνία όλων των πιστωτών. Οι πιστωτές ενημερώνονται με δική τους επιμέλεια για τις παραπάνω μεταβολές και λαμβάνουν θέση εγγράφως για το αναμορφωμένο σχέδιο εντός είκοσι ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τροποποιημένου σχεδίου. Μόνο μία φορά μπορεί να γίνει τροποποίηση του σχεδίου .

³⁶ Βλ. άρθρο 5 του Ν.3869/2010

³⁷ Βλ. παρ.1 αρ.7 του Ν.3869/2010

Στην περίπτωση που κανένας πιστωτής δεν προβάλλει αντιρρήσεις για το αρχικό σχέδιο ή το νέο με τις τροποποιήσεις³⁸, τότε θεωρείται ότι ο συμβιβασμός ενώπιον του δικαστηρίου έχει γίνει αποδεκτός. Επομένως, ο Ειρηνοδίκης με απόφασή του επικυρώνει το σχέδιο, το οποίο έχει ισχύ δικαστικού συμβιβασμού. Μετά την αποδοχή του συμβιβασμού θεωρείται ότι ανακλήθηκε η αίτηση για ρύθμιση και απαλλαγή από τις οφειλές.

2.7 Βασικά χρονικά σημεία στη διαδικασία του δικαστικού συμβιβασμού

1^{ος} Μήνας από την υποβολή της αίτησης :

Επιδίδεται το σχέδιο διευθέτησης στους πιστωτές

2^{ος} Μήνας :

Οι πιστωτές καταθέτουν την αποδοχή του σχεδίου διευθέτησης είτε τη νέα πρότασή τους.

Πρώτο ήμισυ του 3^{ου} Μήνα :

Ο οφειλέτης υποβάλει τη δική του πρόταση την οποία αποδέχονται ή όχι οι πιστωτές μέσα στις αμέσως επόμενες 20 ημέρες.

2.8 Γραμματεία Ειρηνοδικείου

Ο οφειλέτης και οι πιστωτές έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης της διαδικασίας του δικαστικού συμβιβασμού σε όλα τα χρονικά σημεία που έχουν αναφερθεί προηγουμένως από τη Γραμματεία του αρμόδιου Ειρηνοδικείου. Εκεί τηρείται φάκελος για το συγκεκριμένο οφειλέτη στον οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι πιστωτές και ο οποίος φάκελος ενημερώνεται με όλες τις εξελίξεις.³⁹

³⁸ Βλ. παρ.2 αρ. 7 του Ν.3869/2010

³⁹ Βλ. αρχείο pdf Παρουσίαση των ρυθμίσεων του Ν.3869/2010 με απαντήσεις σε 33 ερωτήματα, http://www.efpolis.gr/filesbase/1167_sitefile-10329.p

Συγκεκριμένα , στη Γραμματεία κάθε Ειρηνοδικείου τηρείται αλφαβητικό αρχείο των προσώπων που έχουν υποβάλει την αίτηση για ρύθμιση οφειλής , στο οποίο εγγράφονται τα ονόματα των αιτούντων , η πορεία των αιτήσεων και οι αποφάσεις που εκδίδονται. Στο Ειρηνοδικείο Αθηνών τηρείται Γενικό Αρχείο στο οποίο καταχωρούνται τα παραπάνω στοιχεία για ολόκληρη τη χώρα. Από το αρχείο διαγράφονται ένα έτος μετά την υποβολή των αιτήσεων όλα τα στοιχεία που τηρούνται για τις αιτήσεις που έχουν απορριφθεί αμετάκλητα , ανακληθεί ή έχουν καταλήξει σε δικαστικό συμβιβασμό. Πρόσβαση σε πληροφορίες του αρχείου μπορεί να έχει κάθε ενδιαφερόμενος .Μετά την πάροδο πενταετίας από την απαλλαγή του οφειλέτη από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής έναντι όλων των πιστωτών , πρόσβαση σε στοιχεία του οφειλέτη επιτρέπεται μόνο για τον έλεγχο αν έχει υπαχθεί στο νόμο διότι με βάση τις διατάξεις του νόμου απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη μπορεί να γίνει μόνο μία φορά στη ζωή του.

2.9 Αναστολή καταδιωκτικών μέτρων

Η κατάθεση της αίτησης για ρύθμιση της οφειλής δεν επιφέρει την αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη . Όμως , μετά την κατάθεση της αίτησης , ο οφειλέτης ή κάθε άλλος που έχει έννομο συμφέρον ⁴⁰ μπορεί να ζητήσει από το Ειρηνοδικείο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας κατά του οφειλέτη. Η αναστολή χορηγείται έως την έκδοση της οριστικής απόφασης επί του σχεδίου διευθέτησης , υπό τις δύο προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά : 1) εάν πιθανολογείται ότι από την εκτέλεση θα προκληθεί ουσιώδης βλάβη στα συμφέροντα του αιτούντος και 2) εάν πιθανολογείται ότι η έκβαση της αίτησης θα είναι θετική. Αν η αίτηση αναστολής γίνει δεκτή από το δικαστήριο τότε αυτό συνεπάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

⁴⁰ Βλ. παρ.1 αρ.6 του Ν.3869/2010

Το Ειρηνοδικείο ύστερα από αίτηση του οφειλέτη είτε οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον που δικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο για να αποτραπεί για τους πιστωτές κάθε επιζήμια μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της μέχρι να δημοσιευθεί η απόφαση επί της αιτήσεως για τη ρύθμιση της οφειλής .

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων , το δικαστήριο δύναται να χορηγήσει , λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που επιτρέπει το εισόδημα του αιτούντος οφειλέτη, αναστολή των καταδιωκτικών μέτρων με ή χωρίς τον όρο της καταβολής από τον οφειλέτη της ενήμερης τοκοχρεωλυτικής δόσης από το χρονικό διάστημα της δημοσίευσης της απόφασης και μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης .Ο όρος της καταβολής της δόσης θα επιβληθεί από το δικαστήριο μόνο εφόσον τα εισοδήματα του οφειλέτη επαρκούν για την καταβολή των δόσεων. Αυτό θα συμβεί διότι με την υποβολή της αίτησης έχουν παγώσει όλες οι άλλες οφειλές . Εκεί που ο οφειλέτης εξυπηρετούσε ή θα έπρεπε να εξυπηρετεί περισσότερα χρέη , για αυτό το χρονικό διάστημα θα πρέπει να δίνει μόνο τη δόση του στεγαστικού δανείου. Αν το δικαστήριο αποφασίσει την πληρωμή , αυτό θα συμβεί για την αναστολή των διαδικασιών της αναγκαστικής εκτέλεσης . Σε κάθε περίπτωση ο οφειλέτης δεν υποχρεούται να αποπληρώσει για τη χορήγηση της αναστολής τις ληξιπρόθεσμες δόσεις πριν την υποβολή της αίτησης .Τέλος , είναι δυνατή η χορήγηση από τον Ειρηνοδίκη προσωρινής διαταγής που να απαγορεύει προσωρινώς την αναγκαστική εκτέλεση κατά του οφειλέτη ή να απαγορεύει προσωρινώς κάθε πραγματική και νομική μεταβολή της περιουσιακής κατάστασης του οφειλέτη μέχρι να δημοσιευθεί η απόφαση επί της αίτησης για τη ρύθμιση της οφειλής .

2.10 Δικαστική ρύθμιση των χρεών

Σε περίπτωση αποτυχίας του δικαστικού συμβιβασμού κατευθυνόμαστε στη δικαστική ρύθμιση των οφειλών. Το δικαστήριο ελέγχει κατά τη δικάσιμο που έχει οριστεί , κατά την υποβολή της αίτησης , τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη ρύθμιση των χρεών , ιδίως αν υπάρχει αποδεδειγμένα

μόνιμη αδυναμία για την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Εάν κρίνει το δικαστήριο ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του οφειλέτη για την αποπληρωμή των χρεών, προχωρά στη ρύθμιση των οφειλών⁴¹. Εφόσον υφίστανται οι προϋποθέσεις για ρύθμιση, ο οφειλέτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει κάθε μήνα και για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών μέρος του εισοδήματός του στους πιστωτές. Τα ύψος των μηνιαίων καταβολών καθορίζεται από το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τα εισοδήματά του, τη δυνατότητα συνεισφοράς του συζύγου και σταθμίζοντας αυτά με τις βιοτικές ανάγκες του ίδιου και των προστατευόμενων μελών της οικογενείας του.

Το δικαστήριο μπορεί να προβλέπει την αναπροσαρμογή των μηνιαίων καταβολών του οφειλέτη κατά τη διάρκεια της ρύθμισης με έναν αντικειμενικό δείκτη αναφοράς (π.χ. τιμάρημο). Μπορεί, όμως, το δικαστήριο με αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή να διατάξει την αναπροσαρμογή της δόσης σε περίπτωση ιδίως που βελτιωθεί ή επιδεινωθεί το εισόδημα του οφειλέτη. Η αναπροσαρμογή μπορεί να ισχύσει και αναδρομικά από το χρόνο υποβολής της αίτησης αναπροσαρμογής.

Στην περίπτωση που ο οφειλέτης μπορεί να καταβάλει ελάχιστα για την εξόφληση των χρεών του, το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να ορίσει πολύ μικρό ποσό για καταβολή στους πιστωτές αν η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη δεν επιτρέπουν μεγαλύτερο. Μάλιστα, καταργήθηκε το 10% ως αρχικά ελάχιστο ποσοστό χρεών που θα πρέπει να εξοφλεί ο οφειλέτης με τις καταβολές των τεσσάρων ετών προκειμένου να επιτύχει απαλλαγή από τα χρέη. Ωστόσο, το δικαστήριο είναι ελεύθερο να μειώσει και αυτό το όριο εφόσον δεν επαρκούν τα εισοδήματα του οφειλέτη. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου ο οφειλέτης δεν έχει αποδεδειγμένα τη δυνατότητα να καταβάλει κανένα ποσό, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει στον οφειλέτη,

⁴¹ Βλ. παρ.2 αρ.8 του Ν.3869/2010

ιδίως αν είναι άνεργος ή έχει σοβαρά προβλήματα υγείας ή δεν έχει επαρκές εισόδημα να μην δίνει για ορισμένη περίοδο κανένα απολύτως ποσό . Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση επανεξετάζει μετά από 5 με 6 μήνες την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο οφειλέτης .

Η απαλλαγή από το υπόλοιπο των χρεών επέρχεται εφόσον παρέλθουν τα τέσσερα χρόνια και ο οφειλέτης έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις της ρύθμισης⁴² .Η απαλλαγή των υπολοίπων χρεών είναι ανεξάρτητη από την εξυπηρέτηση του πρόσθετου χρέους για τη διάσωση της πρώτης κατοικίας .

Σχετικά με τους εγγυητές ισχύει ακριβώς το ίδιο όπως και για τους οφειλέτες. Ο εγγυητής του δανείου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση πληρωμής του χρέους εκτός αν βρίσκεται και ο ίδιος σε αντικειμενική αδυναμία πληρωμής , οπότε και εντάσσεται στις διατάξεις του νόμου. Επομένως , θα πρέπει και οι εγγυητές να κάνουν αίτηση όπως και οι οφειλέτες προκειμένου να αποδειχθεί η μόνιμη ανικανότητα εξόφλησης οφειλών. Οι εγγυητές εμπορικών χρεών μπορούν να υπαχθούν στη ρύθμιση αν δεν είναι οι ίδιοι έμποροι.

2.11 Υποχρεώσεις των οφειλετών αφού υπαχθούν στη ρύθμιση

Ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος μέσα σε ένα μήνα να γνωστοποιήσει στη Γραμματεία του Ειρηνοδικείου και στους πιστωτές του αν το εισόδημά του έχει αυξηθεί εντός της τετραετούς περιόδου ρύθμισης⁴³ .Το γεγονός αυτό θα ληφθεί υπόψη είτε συμβιβαστικά είτε με απόφαση του δικαστηρίου για την αναπροσαρμογή της μηνιαίας καταβολής. Αν δεν το κάνει , ο οφειλέτης κινδυνεύει να εκπέσει από τη ρύθμιση και να αναβιώσουν όλα τα χρέη .Ο οφειλέτης δεν επιτρέπεται να αγνοεί τους πιστωτές του και τα συμφέροντά

⁴² Βλ. παρ.1 αρ.10 του Ν.3869/2010

⁴³ Βλ.παρ.3 αρ.10 του Ν.3869/2010

τους .Αν είναι άνεργος οφείλει να βρει μία κατάλληλη εργασία. Η καταβολή προσπάθειας για την ανεύρεση εργασίας τεκμαίρεται πάντως με την εγγραφή στους οικείους καταλόγους του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού ή όταν ο οφειλέτης έχει κάρτα ανεργίας και δεν έχει αποκρούσει αδικαιολόγητα πρόταση του οργανισμού για ανάληψη εργασίας.

Επιπλέον , ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση να υποβάλει ειλικρινή δήλωση για τα περιουσιακά στοιχεία και εισοδήματά του και να δηλώνει κατά τη διάρκεια της ρύθμισης όλες τις περιουσιακές μεταβολές που ενδιαφέρουν τους πιστωτές .Αν δεν το κάνει, είτε από δόλο είτε από βαριά αμέλεια , θα εκπέσει από τη ρύθμιση οφειλών και την απαλλαγή που έχει ήδη αποφασιστεί. Μπορεί , μάλιστα , να ανακληθεί η απαλλαγή και μέχρι δύο χρόνια μετά την περίοδο της τετραετίας αν αποδειχθεί ότι αποσιώπησε ή απέκρυψε κρίσιμα στοιχεία. Η ψευδής δήλωση συνεπάγεται και ποινικές ευθύνες .

Ο οφειλέτης υποχρεούται να επιτρέπει στους πιστωτές την πρόσβαση σε στοιχεία που απεικονίζουν την οικονομική του κατάσταση και τα τρέχοντα εισοδήματά του . Εξάλλου, ο εργοδότης , η αρμόδια υπηρεσία και ο αρμόδιος οικονομικός έφορος είναι υποχρεωμένοι , σύμφωνα με μία προβλεπόμενη συνοπτική διαδικασία , να δίνουν στους πιστωτές κάθε χρήσιμη πληροφορία για την περιουσιακή κατάσταση και τα εισοδήματα του οφειλέτη.

Γ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

1. Καταγγελίες δανειοληπτών σε καταναλωτικές οργανώσεις

Οι ενώσεις καταναλωτών και οι φορείς που συνδράμουν στα θέματα της υπερχρέωσης για την αξιοποίηση των διατάξεων του νόμου για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά έχουν δεχθεί από την έναρξη εφαρμογής του νόμου εκατοντάδες παράπονα και καταγγελίες που σχετίζονται κυρίως με τη συμπεριφορά των τραπεζών. Ωστόσο, από την πλευρά τους οι τράπεζες επισημαίνουν ότι οι πολίτες εξυπηρετούνται κανονικά, ενώ διευκρινίζουν ότι υπήρξαν κάποια προβλήματα κατά τις πρώτες ημέρες εφαρμογής του νόμου καθώς δεν είχε ολοκληρωθεί η ενημέρωση όλου του προσωπικού που εργάζεται στις τράπεζες. Από την πλευρά της, η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή (ΓΓΚ) επιδιώκει συναντήσεις με εκπροσώπους τραπεζών και καταναλωτικών οργανώσεων προκειμένου να γίνεται συζήτηση και ενημέρωση σχετικά με τη σωστή εφαρμογή του νόμου.

Σύμφωνα με το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕΠΚΑ) οι τράπεζες θέτουν εμπόδια στα αιτήματα για ρύθμιση οφειλών από υπερχρεωμένους πολίτες. Καθημερινά το ΚΕΠΚΑ δέχεται δεκάδες παράπονα καταναλωτών-δανειοληπτών που σχετίζονται με τις τράπεζες και αφορούν σε προβλήματα που προέκυψαν στην προσπάθεια τους να ενταχθούν στο Νόμο 3869/2010 για τη ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων .Σε δελτίο τύπου του οργανισμού ⁴⁴ αναφέρεται ότι τράπεζα αρνήθηκε να παραλάβει την έτοιμη αίτηση του καταναλωτή, για την έκδοση της κατάστασης οφειλών του. Η αίτηση ήταν σύμφωνη, με το υπόδειγμα της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή, αλλά η τράπεζα επέμεινε ο καταναλωτής να υπογράψει το δικό της υπόδειγμα. Επίσης, τράπεζα πίεσε καταναλωτή να κάνει διαπραγμάτευση, απευθείας μαζί της και χωρίς να ζητάει την υπαγωγή του στο νόμο. Άλλη τράπεζα ισχυρίστηκε ότι έχει εγκύκλιο, από το υπουργείο

⁴⁴ Βλ. www.kepka.org , δελτίο τύπου 06/09/2010 , «Τι θα γίνει επιτέλους με τις Τράπεζες »

Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ότι για να γίνει ρύθμιση οφειλών, ο καταναλωτής πρέπει να αποπληρώσει όλη την οφειλή του, σε 4 χρόνια. Επιπλέον, τράπεζα ισχυρίστηκε ότι, για να υπαχθεί καταναλωτής στις ρυθμίσεις του νόμου πρέπει να είναι άνεργος. Και τέλος, τράπεζα ζήτησε εκκαθαριστικό εφορίας για να διασταυρώσει το Α.Φ.Μ. του καταναλωτή.

Επίσης και η καταναλωτική οργάνωση ΕΚΠΟΙΖΩ λαμβάνει καθημερινά δεκάδες καταγγελίες από καταναλωτές – δανειολήπτες για την απαράδεκτη αντιμετώπιση που είχαν από τραπεζικούς υπαλλήλους, όταν τους κατέθεσαν τις αιτήσεις για αναλυτικές καταστάσεις οφειλών, όπως προβλέπεται από την παρ.1 του αρ.2 του Ν. 3896/2010. Η ΕΚΠΟΙΖΩ υποστηρίζει ότι οι τράπεζες οφείλουν να επιδείξουν τη δέουσα σοβαρότητα εφαρμόζοντας τις διατάξεις του νόμου. Σύμφωνα με τις καταγγελίες⁴⁵, υπάρχουν υποκαταστήματα τραπεζών που ζήτησαν χρηματικό ποσό, κατά πλήρη παράβαση του νόμου, για την έκδοση και παράδοση της αναλυτικής κατάστασης οφειλών. Άλλες τράπεζες δε δέχονται τις αιτήσεις που τους υποβάλλουν οι οφειλέτες, τις οποίες ως επί το πλείστον έχουν προμηθευτεί από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, και τους υποβάλλουν στη διαδικασία να συμπληρώνουν άλλες αιτήσεις ή τους παραπέμπουν από το ένα υποκατάστημα στο άλλο. Επίσης ζητούν από τους καταναλωτές εκκαθαριστικό εφορίας ή το Ε9 για ακίνητη περιουσία. Καταναλώτρια κατήγγειλε ότι υπάλληλος από υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας αντί για αναλυτική κατάσταση των οφειλών της υπέδειξε να γράψει χειρόγραφα σε λογαριασμό του προϊόντος το ύψος της οφειλής. Όπως υποστηρίζει η πρόεδρος της ΕΚΠΟΙΖΩ κ. Καλαποθαράκου, « οι τράπεζες, στην καλύτερη περίπτωση παρουσιάζουν προχειρότητα στον τρόπο διαχείρισης των αιτήσεων των οφειλετών, στη χειρότερη προσπαθούν να κερδίσουν χρόνο ή και να αποτρέψουν ακόμα τους καταναλωτές από το να επωφεληθούν των προνομιακών ρυθμίσεων του νόμου. ⁴⁶»

⁴⁵ Βλ. www.ekpizo.gr, δελτία τύπου Σεπτέμβριος 2010 και τηλεφωνική γραμμή Υπερχρέωσης (210-3304444)

⁴⁶ Βλ. δήλωση στο ΑΠΕ κ. Καλαποθαράκου, απόσπασμα από το άρθρο Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών: Δανειολήπτες καταγγέλλουν τις τράπεζες, www.pressgr.com/society/2010/09/15/

Καθημερινά και το Ινστιτούτο Καταναλωτών (INKA) δέχεται πλήθος καταγγελιών από καταναλωτές σχετικά με την άρνηση τραπεζών να τους χορηγήσει βεβαίωση οφειλών. Σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου του INKA Γιώργου Λεχουρίτη οι περισσότερες καταγγελίες αφορούν στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος αλλά και τις υπόλοιπες τράπεζες. Το γεγονός αυτό το INKA το κατήγγειλε στην Γενική Γραμματεία καταναλωτή η οποία αναμένεται να επιβάλει κυρώσεις. Συγκεκριμένα ο πρόεδρος του INKA δήλωσε «Πρόκειται για κωλυσιεργία των τραπεζικών ιδρυμάτων που προσπαθούν να κερδίσουν χρόνο ή και να αποτρέψουν ακόμα τους καταναλωτές από το να επωφεληθούν των προνομιακών ρυθμίσεων του νόμου. Εμείς συνιστούμε στους καταναλωτές να απευθύνονται μόνο στις καταναλωτικές οργανώσεις και τους αποτρέπουμε να απευθυνθούν στις τράπεζες».⁴⁷

Πολύ λίγες καταγγελίες⁴⁸ έχει δεχθεί τις τελευταίες ημέρες το ΕΛΚΕΚΑ και όπως αναφέρεται αφορούν κυρίως σε επιτήδειους οι οποίοι υπόσχονται σε ανυποψίαστους καταναλωτές ότι θα μεσολαβήσουν για τη ρύθμιση χρεών των υπερχρεωμένων νοικοκυριών και ζητούν χρήματα ισχυριζόμενοι ότι εκπροσωπούν συλλογικό φορέα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε δηλώσεις του ο κ. Βασίλης Λύγκας «Οι καταναλωτές πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί, να μην δίνουν σε κανέναν απολύτως χρήματα. Εάν πέσει κάτι τέτοιο στην αντίληψή τους θα πρέπει να το καταγγείλουν ώστε να ακολουθήσει η νόμιμη διαδικασία, μέσω δικαιοσύνης. Επίσης οι καταναλωτές πρέπει να απευθύνονται αποκλειστικά και μόνο σε αναγνωρισμένες ενώσεις καταναλωτών»⁴⁹.

⁴⁷ Βλ. δηλώσεις στο ΑΠΕ του προέδρου του INKA Γιώργου Λεχουρίτη , απόσπασμα από το άρθρο Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών: Δανειολήπτες καταγγέλλουν τις τράπεζες , www.pressgr.com/society/2010/09/15/

⁴⁸ Βλ. <http://elkeka.blogspot.com>

⁴⁹ Βλ. δηλώσεις στο ΑΠΕ του προέδρου του ΕΛΚΕΚΑ Βασίλη Λύγκα , απόσπασμα από το άρθρο Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών: Δανειολήπτες καταγγέλλουν τις τράπεζες , www.pressgr.com/society/2010/09/15/

Από τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης διαπιστώνεται ωστόσο μία απροθυμία, αδράνεια ή τουλάχιστον ελλιπής προετοιμασία των τραπεζών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της διαδικασίας. Χιλιάδες αιτήσεις εξώδικου συμβιβασμού με αντίστοιχα σχέδια διευθέτησης οφειλών, με βάση τις διατάξεις του ν. 3869/2010 περί ρύθμισης ή και διαγραφής οφειλών των υπερχρεωμένων καταναλωτών, έχουν υποβληθεί στις τράπεζες, οι οποίες ακολουθούν εναρμονισμένη αρνητική συμπεριφορά στην αντιμετώπιση των αιτημάτων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα σχεδόν κανένας συμβιβασμός.

Από στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από ενώσεις προκύπτει ότι μεγάλες τράπεζες συστηματικά δεν απαντούν στις αιτήσεις των οφειλετών, ακόμη μάλιστα και σε αυτές που έχουν κατατεθεί ήδη από τον περασμένο Σεπτέμβριο. Άλλες τράπεζες, σε περίπτωση ανταπόκρισης, το κάνουν μόνο για να ζητήσουν πρόσθετα στοιχεία, δίχως να παίρνουν θέση επί του σχεδίου. Κάποιες άλλες τράπεζες αντιπροτείνουν μηνιαίες δόσεις χιλιάδων ευρώ ή την «αιώνια» εξυπηρέτηση του χρέους με μικρές καταβολές. Όλοι ανεξαιρέτως οι φορείς αναγνωρίζουν ότι ένα σημαντικό και αξιόλογο ποσοστό των αιτήσεων εμπεριέχει ρεαλιστικές, ικανοποιητικές και συμφέρουσες για τα πιστωτικά ιδρύματα προτάσεις με βάση τις δυνατότητες των οφειλετών.⁵⁰

⁵⁰ Βλ. άρθρο « Τράπεζες κατά της ρύθμισης οφειλών », 17/12/2010 , www.banknews.gr

2. Αδυναμίες των διατάξεων του Νόμου 3869/2010

Ο νόμος για τη ρύθμιση των χρεών υπερχρεωμένων καταναλωτών παρουσιάζει αδυναμίες και έχει σοβαρές ελλείψεις. Στις διατάξεις του νόμου δεν έχουν τεθεί χρονικά περιθώρια, μέσα στα οποία οι τράπεζες και γενικότερα οι πιστωτές θα ήταν υποχρεωμένοι να απαντούν στα σχέδια ρύθμισης οφειλών που οι καταναλωτές κατέθεταν, στους πιστωτές, μέσω των φορέων μεσολάβησης, κατά το πρώτο στάδιο του εξωδικαστικού συμβιβασμού.⁵¹ Αποτέλεσμα αυτής της παράληψης, είναι το γεγονός ότι οι τράπεζες είτε δεν απαντούν είτε καθυστερούν τις απαντήσεις τους και ο εξωδικαστικός συμβιβασμός αποτυγχάνει, παταγωδώς και απαξιώνεται. Η μη θεσμοθέτηση συγκεκριμένων προθεσμιών, από το Υπουργείο, απλά, δίνει το περιθώριο στις τράπεζες, να συνεχίζουν τις αθέμιτες πρακτικές τους και οι υπερχρεωμένοι καταναλωτές, για ακόμη έξι μήνες να αναγκάζονται να συνεχίσουν να πληρώνουν τόκους υπερημερίας.

Βασικό μέρος της διαδικασίας για τον εξωδικαστικό συμβιβασμό διεκπεραιώνεται με τη βοήθεια των ενώσεων των καταναλωτών, οι οποίες προσπαθούν να στηρίξουν τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Δεν υπάρχει όμως στήριξη στις ενώσεις καταναλωτών ώστε να ανταποκριθούν στο τεράστιο αυτό έργο⁵². Είναι γεγονός ότι οι καταναλωτές που επιθυμούν να υπαχθούν στο νόμο δυσκολεύονται να εξυπηρετηθούν. Είναι αδύνατο να ενημερωθούν και να συνταχθούν σχέδια για χιλιάδες καταναλωτές, που προσφεύγουν στις καταναλωτικές ενώσεις, με τις υπάρχουσες δυνάμεις. Εξάλλου, κάτι που δεν έχει προβλεφθεί από τις διατάξεις του νόμου είναι ότι σε αρκετές πόλεις δεν λειτουργούν ή δεν υπάρχουν ενώσεις καταναλωτών. Αναγκαίο είναι γι' αυτό να δοθεί στους καταναλωτές η δυνατότητα να βρίσκουν νομική συνδρομή από δικηγόρους χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

Ο νόμος προβλέπει «επίδοση» των σχεδίων ρύθμισης οφειλών, από τους καταναλωτές, στους πιστωτές τους, κατά το δεύτερο στάδιο του εξωδικαστικού συμβιβασμού στα Ειρηνοδικεία. Αποτέλεσμα αυτής της

^{51,52} Βλ. άρθρο Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών: Αναποτελεσματικός ο νόμος για τη ρύθμιση χρεών των υπερχρεωμένων καταναλωτών, www.medvoi365.gr/index.php?option

διάταξης είναι οι υπερχρεωμένοι καταναλωτές να χρειάζονται κάποιες εκατοντάδες ευρώ, για να επιδώσουν (με δικαστικό επιμελητή) τα σχέδια. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την αναγκαιότητα για διαδικασίες χωρίς οικονομική επιβάρυνση όπως για παράδειγμα για την προσφυγή των καταναλωτών και τη διαδικασία ενώπιον των Ειρηνοδικείων.

Αρκετοί δικηγόροι που αναλαμβάνουν υποθέσεις ρύθμισης οφειλών φυσικών προσώπων έχουν την άποψη να αποστέλλουν την πρόσκληση για εξωδικαστικό συμβιβασμό με μορφή εξώδικου στα κεντρικά της εκάστοτε τράπεζας επισυνάπτοντας μαζί όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν τον πελάτη. Τα υποκαταστήματα και οι υπάλληλοι πολλές φορές δεν είναι ενημερωμένοι σωστά οπότε στέλνοντας την πρόταση με εξώδικο κατοχυρώνεται ο δικηγόρος και ο πελάτης. Από εκεί και πέρα αναμένουν απάντηση από την εκάστοτε τράπεζα⁵³. Το εξώδικο είναι αρκετά δαπανηρό. Είναι, όμως, αδυναμία του νόμου η μη πρόβλεψη του τρόπου που θα γίνει η προσέγγιση με τον πιστωτή και ούτε του είδους της πρότασης που θα γίνει.

Τέλος, στο άρθρο 18 του Νόμου 3869 καθορίζεται η αύξηση των θέσεων των Ειρηνοδικών κατά ογδόντα⁵⁴. Το Ειρηνοδικείο είναι το αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των αιτήσεων των υπερχρεωμένων καταναλωτών⁵⁵. Δεν είναι, όμως, σαφές αν αυτός ο αριθμός των Ειρηνοδικών επαρκεί ώστε να καλύψει την εκδίκαση των αιτήσεων που έχουν ήδη υποβληθεί και εκείνων που αναμένεται να υποβληθούν. Ο καθορισμός ως αρμόδιου δικαστηρίου του Ειρηνοδικείου προβληματίζει, καθώς είναι αμφίβολο αν θα μπορέσει να ανταπεξέλθει σε αυτό το επιπλέον βάρος, συνυπολογίζοντας τη σοβαρότητα του ζητήματος και την ανάγκη ειδικών γνώσεων, που απαιτούνται αλλά και τον μεγάλο αριθμό των αιτήσεων, που αναμένεται να υποβληθούν.

⁵³ Βλ. www.eanda.gr/forum/, νόμος για υπερχρεωμένα νοικοκυριά

⁵⁴ Βλ. άρθρο 18 Ν.3869/2010

⁵⁵ Βλ. άρθρο 3 Ν.3869/2010

3. Αντιπαράθεση μεταξύ Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή και Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών σχετικά με την εφαρμογή του Νόμου 3869/2010

3.1 Δελτίο τύπου της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή

Η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή εξέδωσε δελτίο τύπου⁵⁶ στις 16 Δεκεμβρίου 2010 με θέμα την απροθυμία και την αδράνεια των τραπεζών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της διαδικασίας του νόμου 3869/2010. Τμήμα της ανακοίνωσης του κ. Κεγκέρογλου αναφέρει τα ακόλουθα :«Από την 1η Σεπτεμβρίου 2010 έχει τεθεί σε εφαρμογή η πρώτη φάση του νόμου 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, δηλαδή η φάση της προσπάθειας για την επίτευξη του εξώδικου συμβιβασμού. Η αποτυχία της προσπάθειας για εξώδικο συμβιβασμό είναι προϋπόθεση για την προσφυγή στα δικαστήρια, δυνατότητα που παρέχεται στους υπερχρεωμένους οφειλέτες από την 4η Ιανουαρίου 2011. Από τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης διαπιστώνεται ωστόσο μία απροθυμία, αδράνεια ή τουλάχιστον ελλιπή προετοιμασία των τραπεζών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της διαδικασίας. Ενώ ήδη είναι μεγάλος ο αριθμός των καταναλωτών που έχουν καταθέσει αιτήσεις εξώδικου συμβιβασμού.»

Ο κ. Κεγκέρογλου απευθυνόμενος στις τράπεζες αναφέρει: «Οι ευθύνες που αναδεικνύονται για τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μεγάλες. Σε αυτό το πλαίσιο και στην παρούσα φάση είναι φανερό ότι οποιοδήποτε υπαιτιγμοί διατυπώνονται ή διαρρέονται περί δήθεν καταχρηστικών αιτημάτων από τους οφειλέτες μόνο σε εκ του πονηρού προθέσεις μπορούν να αποδοθούν.» Και τέλος επισημαίνει ότι :«Θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να διερευνηθούν και να αντιμετωπιστούν φαινόμενα εναρμονισμένων πρακτικών. Τα πιστωτικά ιδρύματα καλούνται να σταθούν στο ύψος των θεσμικών υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον παραπάνω νόμο, αξιοποιώντας, γιατί αυτό εξυπηρετεί πρωτίστως το δικό τους συμφέρον, τη δυναμική του εξώδικου συμβιβασμού.»

⁵⁶ Βλ. Δελτίο Τύπου Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή , 16-12-2010 , www.efpolis.gr

3.2 Ένωση Ελληνικών Τραπεζών : Αβάσιμες οι κατηγορίες για μη ρύθμιση οφειλών από τις τράπεζες

Στα πλαίσια της εφαρμογής του νόμου , οι δυσκολίες που διαπιστώνονται καθημερινά δίνουν την αφορμή για ανταλλαγή αιτιάσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή κατηγορεί τις τράπεζες για απροθυμία και αδράνεια, ενώ οι τράπεζες κάνουν λόγο για έλλειψη πνεύματος συνεργασίας, αλλά και για ενθάρρυνση της ψυχολογίας άρνησης καταβολής των οφειλών προς αυτές. Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών με δελτίο τύπου ⁵⁷ που εξέδωσε στις 11 Ιανουαρίου 2011 χαρακτηρίζει «αβάσιμες» τις αιτιάσεις της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή για μη συμμόρφωση των τραπεζών στις διατάξεις του νόμου για τη ρύθμιση οφειλών. Η ΕΕΤ κάνει λόγο για 25.000 αιτήματα εξωδικαστικού συμβιβασμού που έχουν ληφθεί από τις τράπεζες και απαριθμεί τα προβλήματα που εντοπίζονται στην εφαρμογή της διαδικασίας του εξωδικαστικού συμβιβασμού και επισημαίνει τα ακόλουθα , λαμβανομένου υπόψη πάντοτε του γεγονότος ότι κάθε τράπεζα έχει τη δική της μεθοδολογία και πολιτική σε ότι αφορά την αξιολόγηση και τη λήψη απόφασης επί των αιτήσεων που της υποβάλλονται.

Με το νόμο 3869 για πρώτη φορά εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη ο θεσμός της «πτώχευσης» φυσικών προσώπων-μη εμπόρων. Οι τράπεζες, ήδη πολύ πριν τεθεί ο νόμος σε εφαρμογή, παρακολουθώντας τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις και ανταποκρινόμενες στη δυσμενή οικονομική συγκυρία, προέβησαν σε πάρα πολύ μεγάλο αριθμό ρυθμίσεων με οφειλέτες που αντιμετώπιζαν δυσχέρειες κατά την εξυπηρέτηση των δανείων τους, με ιδιαίτερα ευνοϊκές ρυθμίσεις και κοινωνική ευαισθησία. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου μέχρι και σήμερα έχουν κατατεθεί στις τράπεζες περισσότερα από 25.000 αιτήματα εξωδικαστικού συμβιβασμού, τα οποία έχουν παραληφθεί στο σύνολό τους. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει ότι καμία

⁵⁷ Βλ. Δελτίο Τύπου Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών , 11-01-2011 , <http://www.hba.gr/6Mme/6mmeDetails.asp?Mpage=3&Id=202>

άρνηση υφίσταται από πλευράς των τραπεζών να παραλάβουν τα αιτήματα. Κατά την επεξεργασία των αιτημάτων διαπιστώθηκε ότι δεν συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα, ώστε να γίνει από τις τράπεζες ο έλεγχος συνδρομής των προϋποθέσεων του νόμου και μερικά από αυτά είναι ανυπόγραφα. Υπάρχουν αιτήματα που έχουν υποβληθεί από εμπόρους, οι οποίοι εξαιρούνται ρητά από τις διατάξεις του νόμου. Ακόμη υπάρχουν αιτήματα που έχουν υποβληθεί από οφειλέτες που κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος δεν είχαν ληξιπρόθεσμες οφειλές και εξυπηρετούσαν εμπρόθεσμα τις υποχρεώσεις τους. Σημειώνεται ότι ο νόμος απαιτεί μόνιμη αδυναμία πληρωμής. Επιπλέον σύμφωνα με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, τα δύο τρίτα των υποβληθέντων αιτημάτων δεν περιλαμβάνουν καμία πρόταση διευθέτησης οφειλών Η κατανόηση από την πλευρά των οφειλετών και των φορέων ότι είναι αναγκαία η υποβολή πλήρους αιτήματος με τα απαραίτητα δικαιολογητικά εξυπηρετεί τόσο τους ίδιους όσο και τις τράπεζες, οι οποίες λόγω των ελλείψεων αναγκάζονται, με ιδιαίτερο κόστος, να καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια, καθώς δεν υπάρχει πνεύμα συνεργασίας, να αναπληρώσουν κενά και ελλείψεις προκειμένου να είναι σε θέση να αποδεχθούν ή όχι τον εξωδικαστικό συμβιβασμό.

Η ΕΕΤ κάνει λόγο για «αμέλεια των οφειλετών ή για παρελκυστική τακτική εκ μέρους τους», που οδηγεί τελικώς σε μικρότερο αριθμό αιτημάτων που είναι δυνατόν να αξιολογηθούν από τις τράπεζες σε σχέση με αυτά που έχουν υποβληθεί. Περαιτέρω και παρά την προσπάθεια των τραπεζών να επικοινωνήσουν με τους οφειλέτες και να τους υποδείξουν τα στοιχεία που λείπουν και πρέπει να προσκομίσουν, παρατηρείται ότι «τόσο οι οφειλέτες όσο και οι φορείς πολύ συχνά δεν ανταποκρίνονται στην επικοινωνία ή καθυστερούν πολύ να αποστείλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά». Ως ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρει, μάλιστα, περιπτώσεις οφειλετών που ενώ επικαλούνται ότι είναι άνεργοι, δεν προσκομίζουν τη σχετική βεβαίωση από τον ΟΑΕΔ, ενώ φορείς που δηλώνουν ότι έχουν στην κατοχή τους τα απαραίτητα δικαιολογητικά των οφειλετών που συνδράμουν, αρνούνται να αποστείλουν τα αντίγραφα τους.

Σε κάθε περίπτωση, με τα μέχρι στιγμής στοιχεία, η επίτευξη εξωδικαστικού συμβιβασμού απαιτεί την κίνηση του εσωτερικού μηχανισμού, ανά αίτηση, 4-5 τραπεζών, οι οποίες προέβησαν σε δομικές αλλαγές για τη δυνατότητα αποτελεσματικής ανταπόκρισής τους στο νέο θεσμό . Η ΕΕΤ ξεκαθαρίζει ότι η επίτευξη συμβιβασμού δεν σημαίνει διαγραφή απαιτήσεων χωρίς νόμιμο λόγο, καθώς μια τέτοια πρακτική «θα έθετε σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών, θα ισοδυναμούσε με απιστία έναντι των μετόχων της τράπεζας και θα συνιστούσε πρόκληση κατά του κοινωνικού συνόλου και κυρίως των καλόπιστων και συνετών δανειοληπτών»⁵⁸.

⁵⁸ Βλ. άρθρο «Απάντηση τραπεζών για ρύθμιση χρεών» , της Ευγενίας Τζωρτζή ,12-01-2011, www.kathimerini.gr

Δ.ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΥΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

1. Γερμανικό Δίκαιο

Ο ελληνικός νόμος για τη «ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων νοικοκυριών», δίνει τη δυνατότητα εφαρμογής της πτωχευτικής διαδικασίας στην περίπτωση των φυσικών προσώπων που δεν διαθέτουν την εμπορική ιδιότητα. Πρωταρχικός σκοπός της πτώχευσης των καταναλωτών, που βαρύνονται με την κατοχή ενός ληξιπρόθεσμου χρέους για παράδειγμα λόγω προσωπικού, καταναλωτικού ή στεγαστικού δανείου το οποίο αδυνατούν να αποπληρώσουν, είναι η οικονομική τους ανακούφιση και η επανένταξή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Το εν λόγω νομοσχέδιο ακολουθεί με ορισμένες διαφοροποιήσεις την γερμανική πτωχευτική διαδικασία για τους καταναλωτές, που ρυθμίζεται στο ένατο μέρος (neunter Teil), §§ 304 - 314, του Γερμανικού Πτωχευτικού Κώδικα (Insolvenzordnung), όπως αυτός ισχύει από το 1999.⁵⁹ Στο γερμανικό δίκαιο η ρύθμιση των οφειλών φυσικών προσώπων αποτελεί τμήμα του πτωχευτικού δικαίου και οι σχετικές διατάξεις έχουν ενσωματωθεί στον γερμανικό Πτωχευτικό Κώδικα (Insolvenzordnung = InsO) ως ένατο κεφάλαιο αυτού με τον τίτλο «Απαλλαγή από υπόλοιπα οφειλών» (Restschuldbefreiung). Ο τίτλος προϊδεάζει ήδη ότι σκοπός του νόμου είναι η απαλλαγή των φυσικών προσώπων από τις οφειλές τους.

Ο Γερμανικός Πτωχευτικός Κώδικας τέθηκε σε ισχύ 1 Ιανουαρίου 1999 αντικαθιστώντας την προηγούμενη ρύθμιση περί πτωχεύσεως⁶⁰. Σύμφωνα με το νέο κώδικα ένα φυσικό πρόσωπο μπορεί να απαλλαγεί από τις οφειλές του ακολουθώντας μία ειδική διαδικασία που αποτελείται από τρεις φάσεις. Αρχικά ο οφειλέτης πρέπει να προσπαθήσει για μία εξωδικαστική διευθέτηση των οφειλών του με τους πιστωτές. Αν αυτή η προσπάθεια δεν είναι επιτυχής τότε ακολουθεί το δεύτερο στάδιο στο οποίο το δικαστήριο

⁵⁹ Βλ. άρθρο «Νομοσχέδιο για τη ρύθμιση των χρεών των υπερχρεωμένων καταναλωτών», της Ελένης Καραμανάκου, 10/03/2010, www.syneemp.gr και <http://bundesrecht.juris.de/insolvenzordnung/>

⁶⁰ Βλ. <http://www.germanbusinesslaw.de/introduction>

επιχειρεί για άλλη μία φορά να καταλήξει σε μία συμφωνία μεταξύ των πιστωτών και του οφειλέτη με βάση το σχέδιο αναδιοργάνωσης του χρέους που υπέβαλλε ο οφειλέτης νωρίτερα. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία ενώπιον του δικαστηρίου τότε το αρμόδιο δικαστήριο αποφασίζει να καλύπτει ο οφειλέτης με βάση τη δυνατότητα που έχει, μέρος των οφειλών του για τα επόμενα επτά χρόνια ώστε στη συνέχεια να απαλλαγεί από το σύνολο αυτών.

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό, πως σύμφωνα με το γερμανικό πτωχευτικό δίκαιο υφίσταται ενιαία αρμοδιότητα σε όλους τους τύπους πτώχευσης. Αρμόδια δικαστήρια στην περίπτωση των γερμανικών πτωχεύσεων είναι μόνο τα Ειρηνοδικεία (Amtsgericht), που βρίσκονται σε έδρα Πρωτοδικείου (§ 2 InsO)⁶¹. Ο διαμεσολαβητής θα μπορούσε να υποβοηθήσει στην εξωδικαστική διαπραγμάτευση. Στη Γερμανία, οι οφειλέτες υποβοηθούνται συχνά στη προσπάθεια συμβιβασμού από ένα δίκτυο κρατικώς επιχορηγούμενων υπηρεσιών («Schuldnerberatungsstelle»). Ωστόσο, η υπερβολική ζήτηση και ο ανεπαρκής αριθμός υπαλλήλων σε αυτές τις υπηρεσίες έχουν δημιουργήσει προβλήματα.

Αναλυτικότερα, ο γερμανικός Πτωχευτικός Κώδικας διακρίνει την πτώχευση των φυσικών προσώπων από την πτώχευση των καταναλωτών.⁶² Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα ή και απλώς οικονομική δραστηριότητα που δεν αποτελεί εμπορία (παρ. 286 - 303 InsO). Στη δεύτερη κατηγορία υπάγονται οι καταναλωτές ως ιδιώτες που περιέρχονται σε καθεστώς υπερχρέωσης από καταναλωτική δραστηριότητα, όπως είναι οι καταναλωτικές αγορές, τα καταναλωτικά δάνεια κ.λπ. (παρ. 304 - 314 InsO). Στο δίκαιο της πτώχευσης των καταναλωτών υπάγονται και τα φυσικά πρόσωπα που έχουν μικρής εκτάσεως οικονομική δραστηριότητα. Η έκταση δε της οικονομικής τους

⁶¹ Βλ. άρθρο «Νομοσχέδιο για τη ρύθμιση των χρεών των υπερχρεωμένων καταναλωτών», της Ελένης Καραμανάκου, 10/03/2010, www.syneemp.gr

⁶² Βλ. άρθρο Κλ. Ρούσσου, Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα – Δομή και Λειτουργία Ν.3869/2010, κεφ. V: Δικαιοσυγκριτική επισκόπηση, ενότητα 3: Γερμανικό Δίκαιο (08/02/2011), www.greekjustice.gr/include/print.php?

δραστηριότητας κρίνεται από τον αριθμό των πιστωτών τους. Χαρακτηριστικά η παρ. 304 παρ. 2 InsO⁶³ ορίζει ότι στο πτωχευτικό δίκαιο των καταναλωτών υπάγονται τα φυσικά πρόσωπα που κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως πτωχεύσεως έχουν μέχρι 20 τον αριθμό πιστωτές και εφόσον στους πιστωτές αυτούς δεν συγκαταλέγονται εργατικές απαιτήσεις.

Το υπερχρεωμένο φυσικό πρόσωπο υποβάλει κατά το γερμανικό δίκαιο αίτηση πτωχεύσεως, η οποία δεν οδηγεί κατ' ανάγκη στην απαλλαγή από τα χρέη αλλά προϋποθέτει την υποβολή ξεχωριστής αιτήσεως από τον οφειλέτη για ρύθμιση των χρεών του και απαλλαγή (παρ. 287 παρ. 1 InsO,). Βασική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης απαλλαγής είναι η εκχώρηση στον εκκαθαριστή για χρονικό διάστημα μίας εξαετίας όλων των κατασχετών εσόδων του οφειλέτη από την παροχή εργασίας ή από άλλες πηγές περιοδικών παροχών. Κατά τη διάρκεια αυτής της εξαετίας ο οφειλέτης τελεί υπό καθεστώς ρυθμίσεως οφειλών. Όσο εκκρεμεί η αίτηση απαλλαγής δεν επιτρέπονται μέτρα αναγκαστικής εκτελέσεως των πιστωτών (παρ. 294 InsO). Μετά την πάροδο της εξαετίας μπορεί να ζητήσει την απαλλαγή του υπό τον όρο ότι στο ίδιο αυτό διάστημα εκπλήρωσε κανονικά τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον νόμο και από τη ρύθμιση οφειλών.⁶⁴

Οι υποχρεώσεις του οφειλέτη ύστερα από την υποβολή αίτησης απαλλαγής είναι οι ακόλουθες : να μεταβιβάσει στον εκκαθαριστή ποσοστό 50% της περιουσίας που αποκτά από κληρονομιά μετά την υποβολή της αίτησης απαλλαγής, η αποκάλυψη πρόσθετων πόρων και εσόδων που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της εξαετίας, η διενέργεια οποιωνδήποτε πληρωμών προς τους πιστωτές του μόνο μέσω του εκκαθαριστή ,η καταβολή στον εκκαθαριστή της δικαστικώς ορισθείσας αμοιβής του, η μη εμπλοκή του σε ορισμένα οικονομικά ποινικά αδικήματα.

⁶³ Βλ. <http://www.bundesrecht.juris.de/insol/>

⁶⁴ Βλ. άρθρο Κλ. Ρούσσου Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα –Δομή και Λειτουργία Ν.3869/2010 ,κεφ. V: Δικαιοσυγκριτική επισκόπηση ,ενότητα 3 :Γερμανικό Δίκαιο (08/02/2011) , www.greekjustice.gr/include/print.php?

. Ο καταναλωτής, όπως και τα λοιπά υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, υποβάλλει αίτηση πτωχεύσεως, η οποία μπορεί να συνδέεται και με αίτηση απαλλαγής από τα χρέη. Η αίτηση πτωχεύσεως του καταναλωτή πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση αρμοδίου προσώπου ότι κατά το τελευταίο εξάμηνο πριν από την υποβολή της έλαβε χώρα προσπάθεια συνδιαλλαγής με τους πιστωτές, η οποία απέτυχε (παρ. 305 παρ. 1 αρ. 1 InsO). Ακόμη η αίτησή του πρέπει να συνοδεύεται από κατάλογο περιουσιακών στοιχείων και από κατάλογο πιστωτών καθώς και από σχέδιο ρύθμισης των οφειλών. Παρά δηλαδή την αποτυχή προσπάθεια συνδιαλλαγής πριν από την υποβολή της αίτησης πτωχεύσεως, ο οφειλέτης οφείλει να συνοδεύσει την υποβολή της αίτησής του με νέο σχέδιο συνδιαλλαγής και εξωδικαστικής ρύθμισης. Εντός της προθεσμίας αυτής το σχέδιο συνδιαλλαγής είτε γίνεται δεκτό από όλους τους πιστωτές είτε γίνεται δεκτό τουλάχιστον από το 50% αυτών που πρέπει να εκπροσωπούν και το 50% των απαιτήσεων.⁶⁵

⁶⁵ Βλ. <http://www.bundesrecht.juris.de/inso/>

2. Αγγλικό Δίκαιο

Μελετώντας το Αγγλικό πτωχευτικό δίκαιο ⁶⁶ πληροφορούμαστε ότι οι ρυθμίσεις για την απαλλαγή των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων από τα χρέη τους θεσπίστηκαν εκεί για πρώτη φορά ήδη από το έτος 1861. Το Αγγλικό δίκαιο είναι διαιρεμένο σε δύο μεγάλες ενότητες, την εκκαθάριση των υπερχρεωμένων εταιριών (companies, corporate) και την εκκαθάριση (πτώχευση) των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, εμπόρων ή μη εμπόρων (individuals). Τα ουσιαστικά και τα διαδικαστικά θέματα και για τις δύο κατηγορίες αντιμετωπίζονται σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο, το λεγόμενο Insolvency Act του 1986, το οποίο συμπληρώνεται σε επιμέρους θέματα που αφορούν τη μία ή την άλλη κατηγορία. Το ένατο κεφάλαιο του Insolvency Act 1986 τιτλοφορείται ως bankruptcy και αφορά την πτώχευση φυσικών προσώπων (individuals). Ο απώτερος σκοπός στο πτωχευτικό δίκαιο των φυσικών προσώπων είναι η απαλλαγή του υπερχρεωμένου προσώπου από τα χρέη του, η προσωπική και η οικογενειακή του λύτρωση από το βάρος και το άγχος των χρεών. Από το πέρας της πτωχευτικής διαδικασίας το υπερχρεωμένο φυσικό πρόσωπο έχει την ευκαιρία να κάνει μια νέα αρχή στη ζωή του.

Διαδικαστικά η πτώχευση φυσικού προσώπου ξεκινά με αίτηση προς το πτωχευτικό δικαστήριο, την οποία μπορεί να υποβάλει είτε ο ίδιος ο οφειλέτης είτε κάποιος εκ των δανειστών του, εφόσον ο τελευταίος καταφέρει να επικαλεσθεί και να αποδείξει ότι τα χρέη του οφειλέτη ανέρχονται τουλάχιστον στο ποσό των 750 £ (bankruptcy level).

Η νομολογία και η θεωρία στο αγγλικό δίκαιο έχουν ασχοληθεί επανειλημμένως με τον προσδιορισμό των κριτηρίων της αδυναμίας πληρωμών που συστηματοποιούνται εκεί στο κριτήριο της ρευστότητας και

⁶⁶ Βλ. άρθρο Κλ.Ρούσσου Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα –Δομή και Λειτουργία Ν.3869/2010 ,κεφ. V: Δικαιοσυγκριτική επισκόπηση ,ενότητα 1 :Αγγλικό Δίκαιο (08/02/2011) , www.greekjustice.gr/include/print.php?

στο κριτήριο του περιουσιακού απολογισμού. Παρά τις προσπάθειες διακρίσεως μεταξύ των δύο κριτηρίων και συστηματοποιήσεώς τους σε δύο διαφορετικές κατηγορίες, στην πράξη φαίνεται ότι επικρατεί η αξιολόγηση των οικονομικών δυνατοτήτων και της περιουσιακής καταστάσεως του οφειλέτη ως κριτήριο για την κατάφαση ή άρνηση της αδυναμίας πληρωμών. Πάντως, το κριτήριο της ρευστότητας φαίνεται ότι παίζει καθοριστικό ρόλο και στο αγγλικό δίκαιο δεδομένου ότι η ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων δεν είναι κατά κανόνα εύκολη υπόθεση, ιδίως όταν πρόκειται για ακίνητη περιουσία.

Μετά την υποβολή της αιτήσεως εκδίδεται δικαστική απόφαση, η οποία κηρύσσει την πτώχευση αν κάνει δεκτή την σχετική αίτηση (bankruptcy order). Με την έκδοση της πτωχευτικής αποφάσεως αρχίζει η πτωχευτική διαδικασία και διορίζεται προσωρινά δημόσιος πτωχευτικός λειτουργός (official receiver). Ο δημόσιος πτωχευτικός λειτουργός έχει την αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να διαπιστώνει την περιουσιακή κατάσταση του πτωχού, να διερευνά τα αίτια της υπερχρεώσεώς του, να εκτιμά την αξία της τυχόν υπάρχουσας πτωχευτικής περιουσίας. Εφόσον υπάρχει επαρκής πτωχευτική περιουσία ο δημόσιος πτωχευτικός λειτουργός καλεί συνέλευση πιστωτών προκειμένου αυτή να διορίσει εκκαθαριστή (trustee). Με τον διορισμό του όλη η πτωχευτική περιουσία περιέρχεται αυτομάτως στον εκκαθαριστή, ο οποίος έχει ευρείες εξουσίες διαχειρίσεως και ρευστοποιήσεως και διαθέσεως του προϊόντος της ρευστοποιήσεως στους πιστωτές. Με την μεταβίβαση της περιουσίας στον εκκαθαριστή ο πτωχός απαλλάσσεται από τα χρέη του. Η απαλλαγή επέρχεται αυτομάτως και αυτοδικαίως ένα έτος μετά την έκδοση της πτωχευτικής αποφάσεως. Ειδικές διατάξεις ρυθμίζουν την αξιοποίηση του σπιτιού του πτωχού. Κατά βάση το σπίτι του περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία. Υπό ορισμένες, όμως, προϋποθέσεις που διατυπώνονται με κοινωνικά κριτήρια το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την απόδοση του σπιτιού στον πτωχό.

3. Δίκαιο Ηνωμένων Πολιτειών

Στο δίκαιο των ΗΠΑ ο Πτωχευτικός Κώδικας (Bankruptcy Code) περιλαμβάνεται στον 11ο Τίτλο του λεγομένου Ενιαίου Κώδικα ΗΠΑ και αποτελεί το ομοσπονδιακό πτωχευτικό δίκαιο. Το πεδίο εφαρμογής του Πτωχευτικού Κώδικα⁶⁷ εκτείνεται ενιαία σε όλους τους οφειλέτες ανεξάρτητα αν πρόκειται για εταιρίες ή εμπόρους ή φυσικά πρόσωπα ή ιδιώτες καταναλωτές. Στις ΗΠΑ η πτώχευση των καταναλωτών εφαρμόζεται ήδη από το 1978. Ο Πτωχευτικός Κώδικας των ΗΠΑ περιλαμβάνει αφενός γενικές διατάξεις που κατά βάση ισχύουν για όλες τις κατηγορίες πτωχεύσεων και αφετέρου ειδικές διατάξεις με ρυθμίσεις προσαρμοσμένες κυρίως στην περιουσιακή εικόνα και στο οικονομικό προφίλ του οφειλέτη.

Στο γενικό μέρος του Πτωχευτικού κώδικα των ΗΠΑ μία από τις πιο σημαντικές ρυθμίσεις είναι η υποβολή αιτήσεως πτωχεύσεως είτε από τον ίδιο τον οφειλέτη είτε από τους δανειστές του και έχει ως συνέπεια την αυτόματη αναστολή όλων των ατομικών διώξεων εναντίον του. Σύμφωνα με γενική διάταξη η διοίκηση όλης της πτωχευτικής περιουσίας περιέρχεται στον εκκαθαριστή, ο οποίος έχει δικαίωμα να την ρευστοποιήσει και να διανείμει το προϊόν της ρευστοποίησης στους πιστωτές.

Σε έναν αρκετά εκτενή και λεπτομερειακό κατάλογο παρατίθενται τα περιουσιακά αντικείμενα που εξαιρούνται και δεν περιλαμβάνονται στην πτωχευτική περιουσία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων ακίνητη περιουσία ή προσωπική περιουσία αξίας έως 15.000 \$. Η περιουσία σε μηχανοκίνητο όχημα μέχρις αξίας 2.400 \$, οικιακά αντικείμενα, έπιπλα, βιβλία, μουσικά όργανα και άλλα προσωπικά είδη συνολικής αξίας 8.000 \$, κοσμήματα αξίας 1.000 \$. Αξιώσεις αποζημιώσεως για ορισμένες αιτίες όπως τραυματισμός κ.λπ. Συνταξιοδοτικές αξιώσεις μέχρι του αφορολογήτου ορίου.

⁶⁷ Βλ. άρθρο Κλ.Ρούσσου Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα –Δομή και Λειτουργία Ν.3869/2010, κεφ. V: Δικαιοσυγκριτική επισκόπηση, ενότητα 2 : Ηνωμένες Πολιτείες (08/02/2011) , www.greekjustice.gr/include/print.php?

Η περιουσία που εξαιρείται από την πτωχευτική απαλλοτρίωση μπορεί να περιλαμβάνει και το ακίνητο που χρησιμοποιεί ο οφειλέτης ως κατοικία εφόσον, όμως, δεν έχει προβεί σε καταδολιευτικές πράξεις και, κυρίως, εκποιήσεις κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πτώχευσης.

Οι μη υπαγόμενες στην πτωχευτική ρύθμιση και απαλλαγή οφειλές είναι οι ακόλουθες: τα φορολογικά ή τελωνειακά χρέη, οι χρηματικές οφειλές που δημιουργήθηκαν με απατηλά μέσα με την έννοια δηλαδή ότι ο οφειλέτης έλαβε χρήματα ή ιδιοκτησία ή υπηρεσίες αποκρύπτοντας από τον αντισυμβαλλόμενο του την οικονομική του κατάσταση καθώς και η απόκτηση πολυτελών αγαθών από ορισμένη αξία και πάνω, οι οφειλές διατροφής συζύγου, τέως συζύγου, τέκνων κ.λπ. Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες πτωχεύσεων ανάλογα κυρίως με το οικονομικό προφίλ του πτωχού οφειλέτη. Το κεφάλαιο 11, ευρύτερα γνωστό και ως chapter 11, εφαρμόζεται στις πτωχεύσεις εταιριών και εμπορικών επιχειρήσεων, ενώ οι ιδιώτες υπάγονται συνήθως στις πτωχευτικές ρυθμίσεις του chapter 7 ή του chapter 13

Στην πτωχευτική διαδικασία του κεφαλαίου 7 υπάγεται κατά βάση οποιοδήποτε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, με εξαίρεση λίγες μόνον κατηγορίες επιχειρήσεων. Η πτώχευση του κεφαλαίου 7 αποτελεί μορφή πτώχευσης κατάλληλη για υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα που στερούνται ουσιαστικώς τακτικών πόρων και εισοδημάτων. Το χαρακτηριστικό της πτωχευτικής διαδικασίας του κεφαλαίου 7 είναι ότι ο οφειλέτης που υπάγεται σε αυτήν δεν έχει τακτικά εισοδήματα, οπότε μεταβιβάζει το σύνολο της περιουσίας που έχει στον εκκαθαριστή, ο οποίος αναλαμβάνει την διαχείριση και την εκποίησή της με σκοπό τη διανομή του προϊόντος της ρευστοποιήσεως στους πιστωτές. Με τη μεταβίβαση της περιουσίας του στον εκκαθαριστή ο οφειλέτης απαλλάσσεται πλήρως από όλα του τα χρέη. Αναφέρεται ότι εδώ η διαδικασία απαλλαγής του οφειλέτη διαρκεί μερικούς μόνον μήνες, συνήθως γύρω στους 4 μήνες. Η απαλλαγή χορηγείται χωρίς όρους και περιορισμούς και κυρίως χωρίς οποιοσδήποτε υποχρεώσεις για τον οφειλέτη και χωρίς η χορήγηση της να εξαρτάται από την καλή συναλλακτική συμπεριφορά του για κάποιο χρονικό διάστημα.

Στην πτωχευτική διαδικασία του κεφαλαίου 13 υπάγονται μόνον οι οφειλέτες που έχουν τακτικά εισοδήματα. Η προϋπόθεση αυτή είναι καθοριστική και ουσιαστικά αποτελεί διαδικασία ρύθμισης οφειλών. Μετά την υποβολή της αίτησης στο πτωχευτικό δικαστήριο ο οφειλέτης υποχρεούται να υποβάλει σχέδιο πληρωμής των οφειλών του, το οποίο τελεί υπό την έγκριση και επικύρωση του δικαστηρίου, αφού ληφθούν υπόψη και οι απόψεις των πιστωτών κυρίως αυτών που έχουν εμπράγματος ασφάλειες. Με εξαίρεση τα περιουσιακά στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη διαβίωση του οφειλέτη, στα οποία πιθανώς να περιληφθεί και η κύρια κατοικία του, όλη η υπόλοιπη περιουσία του είναι δεσμευμένη και δεν μπορεί να εκποιηθεί με τη διαφορά όμως ότι παραμένει υπό την διοίκηση και υπό την κυριότητα του ίδιου του οφειλέτη και δεν έχουμε εδώ μεταβίβαση στον εκκαθαριστή.

Σύμφωνα με την πτωχευτική διαδικασία του κεφαλαίου 13 η πτωχευτική περιουσία εκτείνεται σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία που έχει ο οφειλέτης κατά την έναρξη της πτωχευτικής διαδικασίας καθώς και σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτά μετά την έναρξη της διαδικασίας. Η επέκταση αυτή αποτελεί ουσιώδη διαφορά της πτώχευσης του κεφαλαίου 13 από την πτώχευση του κεφαλαίου 7, η οποία, όπως είδαμε, περιλαμβάνει μόνον την περιουσία που υπάρχει κατά την έναρξη της διαδικασίας. Άλλη μία ουσιώδης διαφορά είναι ότι εδώ, υπό το καθεστώς δηλαδή της πτώχευσης του κεφαλαίου 13, η διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας δεν περιέρχεται στον εκκαθαριστή αλλά παραμένει στον οφειλέτη. Κατά την πτωχευτική διαδικασία του κεφαλαίου 13 ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος να καταθέσει σχέδιο αποπληρωμής των οφειλών σε συνδυασμό με την αποκάλυψη όλων των πηγών εσόδων που έχει και θέση των εν λόγω εισοδηματικών πηγών υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο του εκκαθαριστή. Το σχέδιο τίθεται σε ισχύ και εφαρμόζεται, εφόσον το επικυρώσει το πτωχευτικό δικαστήριο και δεν υπάρχουν αντιρρήσεις από τους εμπραγμάτως ασφαλισμένους πιστωτές ή από πιστωτές άλλων ειδικών κατηγοριών.

E. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ –ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ύστερα από την αναλυτική μελέτη του νόμου 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων διαπιστώνουμε ότι είναι μία διαδικασία ρύθμισης για τους δανειολήπτες που δεν μπορούν αποδεδειγμένα να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους. Από την ανάλυση των βασικών ρυθμίσεων του νόμου προκύπτει ότι κατά βάση υπάρχουν δύο τύποι υπερχρεωμένων οφειλετών, αφενός αυτοί που δεν έχουν εισοδήματα, ή έχουν πενιχρά εισοδήματα και αφετέρου αυτοί που έχουν μεν εισοδήματα, τα οποία δεν αρκούν όμως για την αντιμετώπιση των χρεών τους. Ο νόμος φαίνεται ότι κατά βάση αντιμετωπίζει ενιαία όλους τους οφειλέτες, χωρίς διάκριση με βάση την εισοδηματική τους κατάσταση με συνέπεια η επίτευξη της απαλλαγής από τα χρέη να αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία η οποία διακρίνεται σε 4 φάσεις .

Α΄ φάση : Εξωδικαστικός συμβιβασμός

Πριν την υποβολή της αίτησης ο οφειλέτης υποχρεούται να κάνει προσπάθεια συμβιβασμού με τους πιστωτές η οποία αποδεικνύεται με βεβαίωση του φορέα που την έχει αναλάβει. Τον Εξωδικαστικό συμβιβασμό μπορούν να αναλάβουν ο Συνήγορος του καταναλωτή ,η Επιτροπή Φιλικού Διακανονισμού, οι ενώσεις καταναλωτών ,δικηγόροι ή άλλος δημόσιος ή ιδιωτικός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορέας .Για τον συμβιβασμό συντάσσεται πρακτικό που θα επικυρώνεται από το Ειρηνοδικείο.

Β΄ φάση :Αίτηση στο Ειρηνοδικείο

Η αίτηση περιλαμβάνει κατάσταση της περιουσίας και των εισοδημάτων του οφειλέτη και του συζύγου , κατάσταση με τις απαιτήσεις των πιστωτών , σχέδιο διευθέτησης των οφειλών , βεβαίωση για τη διενέργεια του εξωδικαστικού συμβιβασμού και υπεύθυνη δήλωση της ορθότητας των δηλωθέντων στοιχείων. Ο οφειλέτης μπορεί να ζητήσει την αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης με εκδίκαση ασφαλιστικών μέτρων. Για τη χορήγησή της αρκεί η πιθανολόγηση της αποδοχής της αίτησης.

Γ΄ φάση :Προσπάθεια συμβιβασμού ενώπιον του Ειρηνοδικείου

Ο συμβιβασμός μπορεί να επιτευχθεί εφόσον συμφωνούν οι πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το 51% των οφειλών .Θα πρέπει όμως να συμφωνήσουν οι πιστωτές με εμπράγματα εξασφαλίσεις .

Η διαδικασία του δικαστικού συμβιβασμού έχει ως εξής :

Στον πρώτο μήνα από την υποβολή της αίτησης επιδίδεται το σχέδιο διευθέτησης στους πιστωτές .

Στο δεύτερο μήνα δίνεται η απάντηση ή πρόταση τροποποιήσεων από πιστωτές .

Στο πρώτο 15νθήμερο του τρίτου μήνα υποβάλλεται τροποποιημένο το σχέδιο από τον οφειλέτη .

Στις επόμενες είκοσι ημέρες γίνεται η αποδοχή ή μη από τους πιστωτές.Αν παρέλθει το διάστημα χωρίς παρατηρήσεις θεωρείται ότι ο πιστωτής έχει αποδεχθεί το σχέδιο.

Δ'φάση :Δικαστική ρύθμιση των οφειλών σε περίπτωση που αποτύχει ο δικαστικός συμβιβασμός

Το δικαστήριο μετά τον έλεγχο , εφόσον κρίνει ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματά του για την αποπληρωμή των χρεών προχωρά στη ρύθμιση των οφειλών .Ο οφειλέτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει κάθε μήνα για τέσσερα χρόνια μέρος του εισοδήματός του στους πιστωτές. Το ύψος των μηνιαίων καταβολών καθορίζεται από το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τα εισοδήματά του τη δυνατότητα συνεισφοράς του συζύγου τις βιοτικές ανάγκες του ίδιου και των προστατευόμενων μελών της οικογενείας του.

Μετά τη συνοπτική παρουσίαση των τεσσάρων φάσεων της διαδικασίας ρύθμισης των οφειλών διαπιστώνουμε ότι η εισαγωγή ενός θεσμού όπως η πτώχευση των καταναλωτών από μόνη της δεν είναι επαρκής. Η δημιουργία υπηρεσιών που με μηδενικό κόστος θα υποβοηθούν τους οφειλέτες πριν την έναρξη της διαδικασίας και η ενίσχυση των δικαστικών αρχών που θα εποπτεύουν στη συνέχεια τη διαδικασία είναι εξίσου σημαντικοί παράγοντες,

και ας ελπίσουμε ότι αυτό θα συμβεί και στην Ελλάδα, ώστε ο νέος θεσμός να ανταποκριθεί στην αποστολή του. Ακόμη είναι πολύ νωρίς για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το νόμο διότι αυτή την περίοδο διανύουμε τη Β' φάση της διαδικασίας. Οι αιτήσεις στα Ειρηνοδικεία ξεκίνησαν από τις 4 Ιανουαρίου 2011 και η δικάσιμος ορίζεται συνήθως έξι μήνες αργότερα.

Σε περίπου 10.000 υπολογίζονται τα νοικοκυριά που θα βρίσκονται κάθε χρόνο σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής των δανειακών τους υποχρεώσεων και θα ζητούν τη δικαστική ρύθμιση των οφειλών τους. Τέλος, η εκτίμηση των στελεχών της γενικής γραμματείας καταναλωτή είναι ότι θα υπάρξει ραγδαία αύξηση των καταθέσεων αγωγών που θα ξεκινήσει από το δεύτερο εξάμηνο του έτους και σε δύο με τρία χρόνια υπολογίζεται ότι ο αριθμός των αγωγών που θα κατατίθενται για αυτό το λόγο θα είναι τετραπλάσιος του αριθμού των αγωγών που θα κατατεθεί μέχρι το τέλος του 2011.

Τέλος, η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να ενθαρρύνει τους υπερχρεωμένους οφειλέτες να πληροφορηθούν με τον πλέον έγκυρο τρόπο τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία υπαγωγής στο νόμο, να βρουν νομικές συμβουλές με βάση την ατομική τους περίπτωση και να αξιοποιήσουν το αρχικό στάδιο της διαδικασίας χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση.

ΣΤ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.«Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων(θεωρία, διαδικασία , υποδείγματα)»,Μακρής , εκδόσεις Τσίμος ,Σεπτέμβριος 2010
- 2.Κλεάνθης Ρούσσος ,Αναπλ.Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών, «Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα – Δομή και λειτουργία Ν.3869/2010» , Νομική Βιβλιοθήκη 08-02-2011, www.greekjustice.gr
- 3.Αλέξανδρος Ν.Ρόκας ,Δικηγόρος ,LLU (Berlin) , «Προσπάθειες αναδιοργάνωσης και διαμεσολάβησης στο σύγχρονο πτωχευτικό δίκαιο» , www.syneemp.gr/index.php?/
- 4.Ελένη Καραμανάκου, Δικηγόρος , ΜΔΕ ,LLM (HU Berlin) , «Νομοσχέδιο για τη ρύθμιση των χρεών υπερχρεωμένων καταναλωτών»,10-03-2010, www.syneemp.gr

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 1.Νόμος 3869/2010 , ΦΕΚ / Α / 130
- 2.Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»
- 3.Έκθεση επί του Νομοσχεδίου «Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- 1.http://www.efpolis.gr/filesbase/1167_sitefile-10326.pdf. , Δελτία Τύπου , ανακοινώσεις , οδηγίες για την επιδίωξη εξωδικαστικού συμβιβασμού, παρουσίαση των ρυθμίσεων του νόμου 3869 με απαντήσεις σε 33 ερωτήματα
- 2.www.syneemp.gr , νομικά άρθρα
- 3.www.greekjustice.gr/include/print.php?, άρθρο Κλ.Ρούσσου

4. <http://anemos5.blogspot.com>
5. www.ekpizo.gr/el/financialservices/index , Δελτία Τύπου
6. www.banknews.gr
7. www.kepka.org
8. www.nba.gr
9. <http://bundesrecht.juris.de/inso/>
10. <http://www.germanbusinesslaw.de./legislation>
11. <http://www.germanbusinesslaw.de./legislation>
12. www.kathimerini.gr
13. www.enet.gr
14. www.mindev.gov.gr/wp-content/uploads/2009/12/yperxr.Noik_2.pdf
15. www.oyde.org/2010/01/
16. www.government.gov.gr/2011/03/14/9853/
17. www.omospondiadaniolipton.gr/search/label/APΘPA%
18. www.medvoi365.gr/index.php?option
19. www.pressgr.com/society/2010/09/15/
20. [www.eanda.gr/forum/nomos-gia -yperxreomena-noikokyria-prothesmies](http://www.eanda.gr/forum/nomos-gia-yperxreomena-noikokyria-prothesmies)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ενώσεις Καταναλωτών που συμμετέχουν στο πανελλήνιο δίκτυο υποστήριξης των υπεργρωμένων καταναλωτών στο πλαίσιο του άρθρου 2 του νόμου 3869/2010 (παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής στο στάδιο της προσπάθειας για εξοδικαστική ρύθμιση των χρεών των υπεργρωμένων καταναλωτών)						
Ενώσεις Καταναλωτών	Διεύθυνση	Web site	Τηλέφωνο	FAX	E-mail:	Πρόεδρος
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ						
Ένωση Καταναλωτών "Η Ποιότητα της Ζωής" (ΕΚΠΟΙΖΩ)	Στουρνάρη 17, 106 83 Αθήνα	www.ekpizo.gr	210 3304444	210 3300591	info@ekpizo.gr	Αλευρίτου Ελένη
	Αριστοτέλους 7, 546 24 Θεσσαλονίκη	www.ekpizo.gr	2310-257776	2311-257776	mvasileiadou@ekpizo.gr	Μαρία Βασιλειάδου
Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕ.Π.ΚΑ)	Βασ. Ηρακλείου 32, 546 24 Θεσσαλονίκη	www.kepka.org	2310-269449 2310-233333	2310-242211	consumers@kepka.org	Τσεμπερλιόης Νικόλαος
ΙΝΚΑ Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδος (ΙΝΚΑ/ΓΟΚΕ)	Γ' Σεπτεμβρίου 13, 10432 Αθήνα	www.inka.gr	210 3632443	210 3633976	inka@inka.gr	Λεγουριτής Γεώργιος
Ένωση Καταναλωτών - Νέο ΙΝ.Κ.Α.	Κηφισίας 5, 115 23 Αθήνα	www.newinka.gr	210-6469950 210-9577422	210-6469982	inka@newinka.gr	Τσίκερης Κων/νος
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ						
Ένωση Καταναλωτών Νομού Δράμας (ΕΝ.ΚΑ. Δράμας)	Πλατεία Ελευθερίας 19, 661 00 Δράμα		25210-27111 25210-35775	25210-35775	enkadramas@gmail.com	Κασάπη Βασιλική
Ένωση Προστασίας Καταναλωτών Έβρου (Ε.Π.Κ.Ε)	Εργατικά Παλάσιας, 681 00 Αλεξανδρούπολη		25510-23206	25510-23206	epkevrou@hotmail.com	Κακαλής Χρήστος
Ένωση Καταναλωτών Καβάλας (ΕΝ.Κ.Κ.Α.)	Ευγ. Γορδάνου 32, 653 02 Καβάλα	fonikatanaloton.blogspot.com	2510-223000	2510-223000	enoikokavn@yahoo.com	Γεροστεργίου Αικατερίνη
Ένωση Καταναλωτών Ροδόπης	Α' Θεοδοσίου 7-9, 691 00 Κομοτηνή		25310-35222 25310-92000 25310-20011	25310-35222	enka_rodopis@yahoo.gr	Αραμπατζής Κων/νος
ΑΤΤΙΚΗΣ						
Μοτοσυκλετιστική Ένωση Καταναλωτών (ΜΟΤ.Ε.Κ.)	Σανταρόζα 3, 105 64 Αθήνα	www.motek.gr	210 8840327 210 4973364 211 7252302	210 8840327	info@motek.gr	Ριζοπούλου Κατερίνα
Ένωση Καταναλωτών Καλλιθέας	Φιλάρετου 60, 176 72 Καλλιθέα		210 9577045	210 9577044	ekatkal@otenet.gr	Αλεξόπουλος Γεώργιος
Ένωση Πολιτών Γενικός Οργανισμός Καταναλωτών Ελλάδας (ΕΥΡΩΖΩΝΗ)	Γ' Σεπτεμβρίου 13, 104 32 Αθήνα	www.eurozoni.gr	210 5200251 210 5200252	210 5200251	info@eurozoni.gr;	Μπαλωμένος Κώστας
Ένωση Καταναλωτών Ελλάδας	Γούναρη 4-6, 18531 Περαίας	www.ekel.gr	210 4111080	210 4111080	info@ekel.gr	Τσιφάκης Μιχαήλ
Ελληνικό Κέντρο Καταναλωτών	Κάνιγγος 19, 106 77 Αθήνα	www.elkeka.exnet.gr	210 3803116	210 3803116	elceka@yahoo.gr	Λύγκας Βασίλειος
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ						
Ένωση Καταναλωτών Λέσβου (ΕΝ.ΚΑ.Λ.)	Προσφυγικές Κατοικίες Χρυσομαλλούσας, 811 00 Μυτιλήνη		22510-25738	22510-25738	en-ka-l@otenet.gr	Παπαπορφύριου Γεώργιος
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Ένωση Καταναλωτών Νομού Αιτωλίας	Σ. Τσιρκια 48, 301 00 Αγρίνιο		26410-24444	26410-21344	inka-ait@otenet.gr	Λεγουριτής Γεώργιος
Καταναλωτική Συνείδηση	Μιαούλη 3, 271 00 Πύργος Ηλείας		26210-37010 6973342769	26210 81256 26210 37020	katanalotiki_syneidisi@yahoo.gr	Λεβέντης Κων/νος
ΙΝ.ΚΑ Ηλείας	28 ^{ης} Οκτωβρίου 5, 27 100 Πύργος Ηλείας	www.inka-iliias.gr	26210-22559	26210-22559	inka_iliias@yahoo.gr	Αλεξόπουλος Φώτης
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ						
Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών Κοζάνης (ΚΕΠΚΑ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ)	Σοφρ. Μπλιούρα 2, 501 00 Κοζάνη		24610-42282	24610-42282	kepka@in.gr theofilaktos@hol.gr	Θεοφύλακτος Ιωάννης
ΗΠΕΙΡΟΥ						
Ινστιτούτο Προστασίας Καταναλωτών Ηπείρου (ΙΝΠΙΚΑ ΗΠΕΙΡΟΥ)	Θωμά Πασχιάδη 52, 45 445 Ιωάννινα		26510-65178	26510-65178	inpkahp@gmail.com	Πάντος Χριστόδουλος
ΚΕΠΚΑ Πρεβέζης	Κων/νου Κονοφάγου 23, 481 00 Πρέβεζα		26820-61385 26820-61167	26820-61385	kepkaprev@gmail.com	Μαργέλης Γαβριήλ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ						
Ινστιτούτο Καταναλωτών (ΙΝ.ΚΑ) Θεσσαλίας	Ανθίμου Γαζή 31, 41222 Λάρισα		2410-538080	2410-538080	inkathessalias@yahoo.gr	Κόκαλης Βασίλειος
Ένωση Καταναλωτών Βόλου και Θεσσαλίας	Αγ. Νικολάου 104 - Δ. Γεωργιάδου, 382 21 Βόλος	www.enkavolou.gr	24210-97543	24210-97544	enka.volou@gmail.com gramikatanaloti@gmail.gr	Κουτσελίνη Αλέξανδρος

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ						
Ινστιτούτο Καταναλωτών (ΙΝ.ΚΑ) Μακεδονίας	Μοναστηρίου 17, 546 27 Θεσσαλονίκη	www.inkamak.gr	2310-535263	2310-535263	inkamak@inka.gr, inka@inkamak.gr	Δρούτσας Κωνσταντίνος
Ένωση Προστασίας Καταναλωτών Ν. Κιλκίς (ΕΝΩ.Π.ΚΑ.)	Βυζαντίου 3, 611 00 Κιλκίς	www.enopka.gr	23410-28061	23410-28061	info@enopka.gr ; matskos@otenet.gr	Μάτσκος Βασίλης
Ένωση Προστασίας Καταναλωτών Σερρών (Ε.Π.ΚΑ.Σ.)	Περ. Κωστοπούλου 12, 62122 Σέρρες		23210-22518	23210-22518	epkaser@gmail.com	Τιτής Χρήστος
Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών Χαλκιδικής (Ν. Μουδιανά)	Εθνικής Αντιστάσεως 45, 632 00 Χαλκιδική		23730-24447 23730-65272	23730-65271	nkaramanlis@yahoo.com	Καραμανλής Νίκος
ΚΡΗΤΗΣ						
Ένωση Προστασίας Καταναλωτών Ν.Χανίων (Ε.Π.Κ.ΧΑΝ)	Πλατεία 1866 Αρ 2, 731 34 Χανιά		28210-92666	28210-92666	epkxan@gmail.com	Μελάκη Ιωάννα
Ινστιτούτο Καταναλωτών Κρήτης (ΙΝ.ΚΑ. ΚΡΗΤΗΣ)	Γαννουδοβαρή 19, 73 400 Κίσαμος Χανιά	www.inkakritis.gr	28220-22642	28210-43144	inkakritis@inkakritis.gr	Ανουσάκης Γιάννης
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ						
Ινστιτούτο Καταναλωτών Ρόδου	Γεωργίου Μαύρου 2, 85100 Ρόδος		22410-55955 22410-63290 22410-43822	22410-23787	Kazinka@yahoo.gr	Καζουλάκη Γ. Ιωάννης
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Ινστιτούτο Καταναλωτών (ΙΝ.ΚΑ.) Στερεάς Ελλάδος	Πλ. Διάκου 5, 351 00 Λαμία		22310-52622	22310-51676	dimpallas@sch.gr	Πάλλας Δήμος
Ένωση Προστασίας Καταναλωτών Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος	Δ. Βασιλείου 1 & Αγγ. Γοβιού, 341 00 Χαλκίδα	www.epka-ste.gr	22210 20509	22210 82661	info@epka-ste.gr	Μητροπέτρος Γιώργος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Δικηγορικοί Σύλλογοι που συμμετέχουν στο πανελλήνιο δίκτυο υποστήριξης των υπερχρεωμένων καταναλωτών στο πλαίσιο του άρθρου 2 του νόμου 3869/2010 (παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής στο στάδιο της προσπάθειας για εξωδικαστική ρύθμιση των χρεών των υπερχρεωμένων καταναλωτών)					
Νομός	Δικηγορικός Σύλλογος	Διεύθυνση	E-mail	Τηλέφωνο	Fax
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ					
Δράμας	Δράμας	Δκ. Μέγαρο Δράμας, 661 00 Δράμα	info@dsdr.gr	25210-22694	25210-55455 25210-55332
Έβρου	Αλεξανδρούπολης	Δκ. Μέγαρο Έβρου, 681 00 Αλεξανδρούπολη	info@dsaxd.gr	25510-26712	25510-25848
Ξάνθης	Ξάνθης	Δκ. Μέγαρο Ξάνθης, 671 00 Ξάνθη	dsxanthi@dsxanthi.gr	25410-22691	25410-24335
Ροδόπης	Ροδόπης	Δκ. Μέγαρο Ροδόπης, 691 00 Κομοτηνή	info@dsro.gr	25310-22551	25310-20589
ΑΤΤΙΚΗΣ					
Αττικής	Πειραιώς	Ηρώων Πολυτεχνείου 47, 185 35 Πειραιώς	secretary@dspeir.gr	210-4176251	210 4172948
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ					
Σάμου	Σάμου	Δκ. Μέγαρο Σάμου, 831 00 Σάμος		22730-27881	22730-23603 22730-27881
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ					
Αιτωλοακαρνανίας	Αγρινίου	Δκ. Μέγαρο, 301 00 Αγρίνιο	dsagrin@otenet.gr	26410-57467	26410-39190
	Μεσολογγίου	Δκ. Μέγαρο Μεσολογγίου, 302 00 Μεσολόγγη		26310-22434	26310-24714
Αχαΐας	Αιγίου	Δκ. Μέγαρο, 251 00 Αίγιο	dsaigio@dsaig.gr	26910-26486	26910-29411
	Πατρών	Δκ. Μέγαρο Πατρών, 262 21 Πάτρα	dikspat@otenet.gr	2610-320931	2610-337847
Ηλείας	Αμαλιάδος	Δκ. Μέγαρο, 272 00 Αμαλιάδα	dca_mal@yahoo.gr	26220-28715 26220-24996	26220-28027
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ					
Καστοριάς	Καστοριάς	Δκ. Μέγαρο Καστοριάς, 521 00 Καστοριά	dskastor@otenet.gr	24670-22674	24670-23686
Κοζάνης	Κοζάνης	Δκ. Μέγαρο Κοζάνης, 501 00 Κοζάνη	diksikoz@otenet.gr	24610-36018	24610-36095
ΗΠΕΙΡΟΥ					
Θεσπρωτίας	Θεσπρωτίας	Δκ. Μέγαρο Θεσπρωτίας, 461 00 Ηγουμενίτσα	info@dsthes.gr	26650-23651 26650-27816	26650-23651
Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	Δκ. Μέγαρο Ιωαννίνων, 451 00 Ιωάννινα	dsioan@hol.gr	26510-22228	26510-37840
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ					
Καρδίτσας	Καρδίτσας	Δκ. Μέγαρο Καρδίτσας, 431 00 Καρδίτσα	info@ds-k.gr	24410-21646	24410-74977
Μαγνησίας	Βόλου	Δκ. Μέγαρο, 380 01 Βόλος		24210-23554	24210-28028
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ					
Κέρκυρας	Κερκύρας	Δκ. Μέγαρο Κέρκυρας, 491 00 Κέρκυρα	grammateia@dsc.gr	26610-39622	26610-47865
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ					
Ημαθίας	Βέροιας	Δκ. Μέγαρο, 591 00 Βέροια	diksver@otenet.gr	23310-24715	23310-64901
Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκης	Δκ. Μέγαρο Θεσσαλονίκης, 546 26 Θεσσαλονίκη	xr_konstant@yahoo.gr	2310-542987	2310-553444
Πέλλας	Γιαννιτσών	Δκ. Μέγαρο Γιαννιτσών, 581 00 Γιαννιτσά	info@ds gian.gr	23820-22556	23820-81156
Περίας	Κατερίνης	Δκ. Μέγαρο Κατερίνης, 601 00 Κατερίνη	dskaterinis@hotmail.com	23510-23761	23510-36973
Χαλκιδικής	Χαλκιδικής	Δκ. Μέγαρο Χαλκιδικής, 631 00 Πολύγυρος	dsxalkidikis@dsxalk.gr	23710-22397	23710-21937
ΚΡΗΤΗΣ					
Ηρακλείου	Ηρακλείου	Δκ. Σύλλογο Ηρακλείου, 710 01 Ηράκλειο Κρήτης	dikigorher@yahoo.gr	2810-288312 2810-286386	2810-288311
Λασιθίου	Λασιθίου	Δκ. Μέγαρο Λασιθίου, 724 00 Νεάπολη Λασιθίου		28410-32158	28410-33888
Ρεθύμνου	Ρεθύμνης	Δκ. Μέγαρο Ρεθύμνης, 741 00 Ρέθυμνο	info@dsreth.gr	28310-22409	28310-52475
Χανίων	Χανίων	Δκ. Μέγαρο Χανίων, 731 34 Χανιά		28210-52171 28210-54529	28210-44675

ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ					
Δωδεκανήσου	Ρόδου	Δπκ. Μέγαρο Ρόδου, 851 00 Ρόδος	info@dsrnet.gr	22410-20413 22410-29837	22410-75369
Κυκλάδων	Νάξου	Δπκ. Μέγαρο Νάξου, 843 00 Νάξος	dsnax@dsnax.gr	22850-24187	22850-25601
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ					
Αργολίδας	Ναυπλίου	Δπκ. Μέγαρο Ναυπλίου, 211 00 Ναύπλιο	dsa@otenet.gr	27520-27344	27520-22886
Αρκαδίας	Τριπόλεως	Δπκ. Μέγαρο Τρίπολης, 221 00 Τρίπολη		2710-222357	2710-239995 2710-237246
Κορινθίας	Κορίνθου	Δπκ. Μέγαρο Κορίνθου, 201 00 Κόρινθος	diksytokorinthou@gmail.com	27410-22155	27410-29624
Λακωνίας	Σπάρτης	Δπκ. Μέγαρο Σπάρτης, 231 00 Σπάρτη		27310-26253	27310-82812
Μεσσηνίας	Καλαμάτας	Δπκ. Μέγαρο Καλαμάτας, 241 00 Καλαμάτα	contact@dskalamatas.gr	27210-22411	27210-26353
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ					
Βοιωτίας	Θηβών	Δπκ. Μέγαρο Θηβών, 322 00 Θήβα	dsthivas@otenet.gr	22620-27955	22620-27120
Εύβοιας	Χαλκίδας	Δπκ. Μέγαρο Χαλκίδας, 341 00 Χαλκίδα	xalkida@suntech.gr	22210-20827 22210-27170	22210-87113
Φθιώτιδας	Λαμίας	Δπκ. Μέγαρο Λαμίας, 351 00 Λαμία	dik_slam@otenet.gr	22310-27685	22310-42933

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΑΙΤΗΣΗ
χορήγησης αναλυτικής κατάστασης οφειλών**Προς:**

Όνομα:

Επώνυμο:

Πατρώνυμο:

Α.Φ.Μ.:

Δ/ση κατοικίας:

Τηλ. επικοινωνίας:

Παρακαλώ, όπως εντός πέντε εργάσιμων ημερών, μου παραδώσετε, χωρίς επιβάρυνσή μου, αναλυτική κατάσταση των οφειλών μου κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα, που προκύπτουν από¹:

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

¹ Συμπληρώνεται προς διευκόλυνση του πιστωτή ο αριθμός, το έτος και η αιτία της σύμβασης (π.χ. στεγαστικό δάνειο, καταναλωτικό δάνειο, σύμβαση πίστωσης κ.α.)

και από κάθε άλλη αιτία η οποία δε συμπεριλαμβάνεται στις παραπάνω.

Υπενθυμίζεται ότι η παραπάνω υποχρέωση προβλέπεται ρητά και στο άρθρο 2 παρ. 4 του Ν. 3869/2010.

3. Καταβολές εφάπαξ

α/α	πιστωτής (όνομα/ επωνυμία διεύθυνση, τηλέφωνο)	αιτία απαίτησης (στεγαστικό/ καταναλωτικό δάνειο, πιστωτική κάρτα, άλλη αιτία)	συνολική απαίτηση	προτεινόμενες καταβολές εφάπαξ	
				ποσό	χρόνος καταβολής

4. Καταβολές εφάπαξ, σε σταθερές και ευέλικτες δόσεις

α/α	πιστωτής (όνομα/ επωνυμία διεύθυνση, τηλέφωνο)	αιτία απαίτησης (στεγαστικό/ καταναλωτικό δάνειο, πιστωτική κάρτα, άλλη αιτία)	συνολική απαίτηση	προτεινόμενες καταβολές					συνολικό ποσό καταβολών
				εφάπαξ	δόσεις				
					σταθερές ανά ...		ευέλικτες		
				σχήμα	ποσό	σχήμα	ποσό	χρόνος καταβολής	

5. Άλλο είδος διευθέτησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

**ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ
(άρθρο 2 παρ. 2 του ν.3869/2010)**

[συμπληρώνεται από τον αρμόδιο φορέα του άρθρου 2 του ν.3869/2010]

I. Στοιχεία Οφειλέτη

Όνοματεπώνυμο:

Όνομα Πατρός:

Διεύθυνση (οδός, αριθμός, ΤΚ, δήμος, πόλη):

Α.Φ.Μ.:

ΔΟΥ:

II. Στοιχεία του αρμοδίου φορέα

Επωνυμία/Όνοματεπώνυμο:

Διεύθυνση (οδός, αριθμός, ΤΚ, δήμος, πόλη):

Υπεύθυνο πρόσωπο:

III. Βεβαίωση

Βεβαιώνω ότι η προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού του ανωτέρω οφειλέτη με τους πιστωτές του, που αναφέρονται στο συνημμένο στην παρούσα βεβαίωση σχέδιο εξωδικαστικού συμβιβασμού, απέτυχε την [...ημερομηνία].

Τόπος, Ημερομηνία

Ο βεβαιών